

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД

Друштво за неживотно осигурување Скопје

Финансиски извештаи за годината која завршува

на 31 декември 2019 година и Извештај на независниот ревизор

СОДРЖИНА

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР	1-2
ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА (БИЛАНС НА УСПЕХ)	3-6
ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА (БИЛАНС НА СОСТОЈБА)	7-11
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО КАПИТАЛОТ	12-13
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ	14-15
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИКИТЕ ИЗВЕШТАИ	16-75
ПРИЛОГ 1-ГОДИШНА СМЕТКА	
ПРИЛОГ 2-ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ	

Извештај на независниот ревизор

Grant Thornton DOO
Sv. Kiril i Metodij 52b-1/20
1000 Skopje
Macedonia

T +389 (0)2 3214 700
F +389 (0)2 3214 710
E Contact@mk.gt.com
www.granthornton.mk

До акционерите на

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје

Извештај за финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје (во понатамошниот текст „Друштвото“), составени од Извештајот за финансиската состојба (Биланс на состојба) на ден 31 декември 2019 година, Извештајот за сеопфатната добивка (Биланс на успех), Извештајот за промените во капиталот и Извештајот за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 3 до 75.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурување на Република Северна Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на финансиски извештаи кои се ослободени материјално погрешно прикажување како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија¹. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот и истите вклучуваат проценка на ризиците од материјално погрешно прикажување во финансиските извештаи, било поради измама или грешка. При овие проценки на ризиците, ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Друштвото со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективноста на внатрешната контрола на Друштвото. Ревизијата, исто така вклучува и проценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и проценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

¹ Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Наше мислење е дека наведените финансиски извештаи, ја претставуваат објективно, во сите материјални аспекти финансиската состојба на КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за неживотно осигурување Скопје на ден 31 декември 2019 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурување на Република Северна Македонија.

Останати прашања

Финансиските извештаи на Друштвото со состојба на и за годината што заврши на 31 декември 2018 година се ревидирани од друг ревизор кој во својот извештај од 3 април 2019 година изразил мислење без резерва за истите.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е исто така одговорно за изготвување на годишниот извештај за работењето на Друштвото за 2019 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на годишниот извештај, со историските финансиски податоци објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2019, во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија², како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (Δ) од Законот за ревизија.

Наше мислење е дека, историските финансиски податоци изнесени во годишниот извештај за работењето на Друштвото со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со податоците објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година.

Скопје,
29 април 2020 година

Грант Торнтон ДОО, Скопје

Сузана Ставриќ
Управител

Сузана Ставриќ
Овластен ревизор

² Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОФАТНА ДОБИВКА (БИЛАНС НА УСПЕХ)
 Година што завршува на 31 декември 2019

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (201+210+223a+224+225)	200		437.294.131	398.106.232
I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА (202+203+204-205-206-207+208+209))	201	7	412.144.599	371.217.024
1. Бруто полисирана премија за осигурување	202	7.1	459.102.008	422.123.934
2. Бруто полисирана премија за соосигурување	203		-	-
3. Бруто полисирана премија за реосигурување/ ретроцесија	204		-	-
4. Бруто полисирана премија предадена во соосигурување	205		-	-
5. Бруто полисирана премија предадена во реосигурување/ ретроцесија	206	7.2	33.562.710	32.248.649
6. Промена во бруто резервата за преносна премија	207	7.3	13.163.612	19.166.859
7. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за соосигурување	208		-	-
8. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за реосигурување	209	7.2	(231.087)	508.598
II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (211+212+216+217+218+219+223)	210	8	14.945.015	15.640.012
1. Приходи од подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	211		-	-
2. Приходи од вложувања во земјиште и градежни објекти (213+214+215)	212		-	-
2.1 Приходи од наемнини	213		-	-
2.2 Приходи од зголемување на вредноста на земјиште и градежни објекти	214		-	-
2.3 Приходи од продажба на земјиште и градежни објекти	215		-	-
3. Приходи од камати	216	8.1	10.613.426	11.101.688
4. Позитивни курсни разлики	217		803.935	663.940
5. Вредносно усогласување (нереализирани добивки, сведување на објективна вредност)	218		516.854	370.144
6. Реализирани добивки од продажба на финансиски имот - капитална добивка (220+221+222)	219		37.195	48.166
6.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	220		-	-
6.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	221		37.195	48.166
6.3 Останати финансиски вложувања	222		-	-
7. Останати приходи од вложувања	223		2.973.605	3.456.074
III. ПРИХОДИ ПО ОСНОВ НА ПРОВИЗИИ ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	223a	9	2.702.870	2.688.505
IV. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	224	9	2.652.955	3.514.125
V. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	225	10	4.848.692	5.046.566

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОФАТНА ДОБИВКА (БИЛАНС НА УСПЕХ) (продолжува)
 Година што завршува на 31 декември 2019

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (227+235+245+248+251+261+271+274+275)	226		505.301.876	405.482.631
I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (228-229-230-231+232-233-234)	227	11	240.675.233	176.406.146
1. Бруто исплатени штети	228		208.084.259	203.180.110
2. Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	229		(12.318.075)	(23.100.220)
3. Бруто исплатени штети - дел за соосигурување	230		-	-
4. Бруто исплатени штети - дел за реосигурување/ретроцесија	231		(6.484.141)	(1.877.721)
5. Промени во бруто резервите за штети	232		58.903.765	8.359.430
6. Промени во бруто резервите за штети - дел за соосигурување	233		-	-
7. Промени во бруто резервите за штети - дел за реосигурување	234		(7.510.575)	(10.155.453)
II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (236+239+242)	235		-	-
1. Промени во математичката резерва, нето од реосигурување (237-238)	236		-	-
1.1 Промени во бруто математичката резерва	237		-	-
1.2 Промени во бруто математичката резерва - дел за соосигурување/реосигурување	238		-	-
2. Промени во еквилизираната резерва, нето од реосигурување (240-241)	239		-	-
2.1. Промени во бруто еквилизираната резерва	240		-	-
2.2 Промени во бруто еквилизираната резерва - дел за соосигурување/реосигурување	241		-	-
3. Промени во останатите технички резерви, нето од реосигурување (243-244)	242		-	-
3.1 Промени во останатите бруто технички резерви	243		-	-
3.2 Промени во останатите бруто технички резерви - дел за соосигурување и реосигурување	244		-	-
III. ПРОМЕНИ ВО БРУТО МАТЕМАТИЧКАТА РЕЗЕРВА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ КАДЕ ИНВЕСТИЦИОНИОТ РИЗИК Е НА ТОВАР НА ОСИГУРЕНИКОТ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (246-247)	245		-	-
1. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот	246		-	-
2. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот - дел за соосигурување и реосигурување	247		-	-
IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (249+250)	248	12	9.474.480	6.307.192
1. Трошоци за бонуси (кои зависат од резултатот)	249		-	-
2. Трошоци за попусти (кои не зависат од резултатот)	250		9.474.480	6.307.192

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОФАТНА ДОБИВКА (БИЛАНС НА УСПЕХ) (продолжува)
 Година што завршува на 31 декември 2019

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	
V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО (252+256)	251		203.785.428	192.197.141
1. Трошоци за стекнување (253+254+255)	252	13.1	104.760.122	96.578.463
1.1 Провизија	253		58.930.510	47.053.815
1.2. Бруто плати на вработените во внатрешната продажна мрежа	253a		50.290.213	50.116.596
1.2 Останати трошоци за стекнување	254		4.571.103	6.749.486
1.3 Промена во одложените трошоци за стекнување (+/-)	255		(9.031.704)	(7.341.434)
2. Административни трошоци (257+258+259+260)	256	13.2	99.025.306	95.618.678
2.1 Амортизација на материјални средства кои служат за вршење на дејноста	257		5.174.290	5.004.099
2.2 Трошоци за вработените	258		41.123.631	37.602.503
2.2.1 Плати и надоместоци	258a		36.464.089	24.053.680
2.2.2 Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	258б		-	2.232.792
2.2.3 Придонеси од задолжително социјално осигурување	258в		-	9.960.712
2.2.4 Трошоци за дополнително пензиско осигурување за вработени	258г			-
2.2.5 Останати трошоци за вработени	258д		4.659.542	1.355.319
2.3 Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност (договори за работа, авторски договори и други правни односи) заедно со сите давачки	259		10.050.784	9.453.382
2.4 Останати административни трошоци	260		42.676.601	43.558.694
2.4.1 Трошоци за услуги	260a		22.635.387	24.112.417
2.4.2 Материјални трошоци	260б		3.954.367	3.600.314
2.4.3 Трошоци за резервирање и останати трошоци од работењето	260в		16.086.847	15.845.963
VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (262+263+264+265+266+270)	261	14	5.116.857	5.102.286
1. Амортизација и вредносно усогласување на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	262			-
2. Трошоци за камати	263		4.056.795	4.028.153
3. Негативни курсни разлики	264		980.803	976.119
4. Вредносно усогласување (нереализирани загуби, сведување на објективна вредност)	265		-	-
5. Реализирани загуби од продажба на финансиски имот - капитална загуба (267+268+269)	266		-	-
5.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	267		-	-
5.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	268		-	-
5.3 Останати финансиски вложувања	269		-	-
6. Останати трошоци од вложувања	270		79.259	98.014
VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (272+273)	271		27.339.762	25.706.865
1. Трошоци за превентива	272			-
2. Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	273	15	27.339.762	25.706.865

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА (БИЛАНС НА УСПЕХ) (продолжува)
 Година што завршува на 31 декември 2019

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
VIII. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА ПО ОСНОВ НА ПРЕМИЈА	274	26	4.743.534	(6.340.305)
IX. ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКУЧУВАЈКИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА	275	16	14.166.582	6.103.306
X. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (200-226)	276		-	-
XI. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (226-200)	277		68.007.745	7.376.399
XII. ДАНОК НА ДОБИВКА ОДНОСНО ЗАГУБА	278	17	-	-
XIII. ОДЛОЖЕН ДАНОК	279		-	-
XIV. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (276-278-279)	280		-	-
XV. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (277-278-279)	281		68.007.745	7.376.399

**ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА (БИЛАНС НА СОСТОЈБА)
 На 31 декември 2019**

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна Година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
АКТИВА				
А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (002+003)	001	19	2.155.564	1.962.996
1. Гудвил	002		-	-
2. Останати нематеријални средства	003	19	2.155.564	1.962.996
Б. ВЛОЖУВАЊА (005+013+021+041)	004		468.151.385	472.341.902
I. ЗЕМЈИШТЕ, ГРАД. ОБЈЕКТИ И ОСТ. МАТ. СРЕДСТВА (006+009)	005	20	3.933.928	4.047.833
1. Земјиште и град. објекти кои служат за врш. на дејноста (007+008)	006		3.933.928	4.047.833
1.1 Земјиште	007		-	-
1.2 Градежни објекти	008	20	3.933.928	4.047.833
2. Земјиште, град. објекти и ост. средства кои не служат за вршење на дејноста (010+011+012)	009		-	-
2.1 Земјиште	010		-	-
2.2 Градежни објекти	011		-	-
2.3 Останати материјални средства	012		-	-
II. ФИН. ВЛОЖ. ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА - ПОДРУЖНИЦИ, ПРИД. ДРУШТВА И ЗАЕД. КОНТ. ЕНТИТЕТИ (014+015+016+017+018+019+020)	013		10.814.250	11.733.378
1. Акции, удели и останати сопств. инструменти од вредност во друштва во група - подружници	014		-	-
2. Долж. хартии од вредност кои ги издале друштва во група - подруж. и заеми на друштва во група - подружници	015		-	-
3. Акции, удели и останати сопств. инструменти во придружени друштва	016		-	-
4. Долж. хартии од вредност кои ги издале придружени друштва и заеми на придружени друштва	017		-	-
5. Останати финансиски вложувања во друштва во група - подружници	018		-	-
6. Останати финансиски вложувања во придружени друштва	019		-	-
7. Вложувања во заеднички контролирани ентитети	020	21	10.814.250	11.733.378
III. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+025+030+035+040)	021		453.403.207	456.560.691
1. Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување (023+024)	022	22	107.667.909	130.312.104
1.1 Долж. хартии од вредност со рок на достасување до една година	023		-	11.813.950
1.2 Долж. хартии од вредност со рок на достасување над една година	024		107.667.909	118.498.154
2. Фин. вложувања расположливи за продажба (026+027+028+029)	025	23	7.370.223	25.458.121
2.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	026		-	-

**ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА (БИЛАНС НА СОСТОЈБА) (продолжува)
 На 31 декември 2019**

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
2.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	027		7.370.223	25.458.121
2.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	028		-	-
2.4 Акции и удели во инвест. фондови	029		-	-
3. Финансиски вложувања за тргување (031+032+033+034)	030	24	42.365.075	22.811.026
3.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	031		-	-
3.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	032		-	-
3.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	033		-	-
3.4 Акции и удели во инвестициски фондови	034		42.365.075	22.811.026
4. Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	035	25	296.000.000	277.979.440
4.1 Дадени депозити	036		296.000.000	277.979.440
4.2 Заеми обезбедени со хипотека	037		-	-
4.3 останати заеми	038		-	-
4.4 Останати пласмани	039		-	-
5. Деривативни финансиски инструменти	040		-	-
IV. ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕО. КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	041		-	-
V. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	042	7.3	22.751.324	15.471.836
1. Дел за соосигурување и рео. во бруто резервата за преносна премија	043		4.762.140	4.993.227
2. Дел за соосигурување и рео. во бруто математичката резерва	044		-	-
3. Дел за соосигурување и рео. во бруто резервите за штети	045		17.989.184	10.478.609
4. Дел за соосигурување и рео. во бруто резервите за бонуси и попусти	046		-	-
5. Дел за соосигурување и рео. во бруто еквилизиционата резерва	047		-	-
6. Дел за соосигурување и рео. во бруто останатите технички резерви	048		-	-
7. Дел за соосигурување и рео. во бруто тех. резерви за осигурување на живот каде ризикот од влож. е на товар на осигуреникот	049		-	-
Г. ФИН. ВЛОЖ. КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТ. РИЗИК (ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ)	050		-	-
Д. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА (052+053)	051		1.430.633	1.315.827
1. Одложени даночни средства	052		-	-
2. Тековни даночни средства	053		1.430.633	1.315.827

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА (БИЛАНС НА СОСТОЈБА) (продолжува)
На 31 декември 2019

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна Година	Претходна деловна година
	2	3	4	5
Г. ПОБАРУВАЊА (055+059+063+067)	054		123.889.887	131.149.465
I. ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (056+057+058)	055	26	100.609.472	98.743.500
1. Побарувања од осигуреници	056		75.516.740	76.855.202
2. Побарувања од посредници	057		25.092.732	21.888.298
3. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	058			-
II. ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (060+061+062)	059		190.912	504.097
1. Побарувања по основ на премија за соосигурување и реосигурување	060		-	-
2. Побарувања по основ на учество во надомест на штети од соосигурување и реосигурување	061		190.912	504.097
3. Останати побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	062		-	-
III. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (064+065+066)	063	27	23.089.503	31.901.868
1. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	064		12.085.190	22.416.818
2. Побарувања по основ на финансиски вложувања	065		8.254.379	7.641.480
3. Останати побарувања	066		2.749.934	1.843.570
IV. ПОБАРУВАЊА ПО ОСНОВ НА ЗАПИШАН А НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ	067		-	-
E. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА (069+072+077)	068		36.449.207	20.841.226
I. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА КОИ СЛУЖАТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА (ОСВЕН ЗЕМЈИШТЕ И ГРАД. ОБЈЕКТИ) (070+071)	069	20	7.354.159	11.249.810
1. Опрема	070		2.821.731	5.247.685
2. Останати материјални средства	071		4.532.428	6.002.125
II. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ОСТАНАТИ ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (073+074+075+076)	072	28	29.095.048	9.591.416
1. Парични средства во банка	073		28.908.255	9.328.996
2. Парични средства во благајна	074		27.860	67.967
3. Издвоени пар. средства за покривање на математичката резерва	075		-	-
4. Останати пар. средства и пар. Еквиваленти	076		158.933	194.453
III. ЗАЛИХИ И СИТЕН ИНВЕНТАР	077			-
Ж. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА (079+080+081)	078		44.078.396	34.702.008
1. Претходно пресметани приходи по основ на камати и наемнини	079		25.902	135.434
2. Одложени трошоци на стекнување	080	29	38.300.499	29.268.795
3. Останати пресметани приходи и одложени трошоци	081	30	5.751.995	5.297.779
З. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТО РАБОТЕЊЕ	082		-	-
S. ВКУПНА АКТИВА (A+B+V+Г+Д+Г'+E+Ж+З)	083		698.906.396	677.785.260
И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	084		14.633.126	10.173.512

**ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА (БИЛАНС НА СОСТОЈБА) (продолжува)
 На 31 декември 2019**

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна Година	Претходна деловна Година
1	2	3	4	5
ПАСИВА				
A. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (086+090+091+095+101-102+103-104)	085		129.484.103	197.447.146
I. ЗАПИШАН КАПИТАЛ (087+088+089)	086	31	322.963.125	322.963.125
1. Запишан капитал од обични акции	087	31	322.963.125	322.963.125
2. Запишан капитал од приоритетни акции	088		-	-
3. Запишан а неуплатен капитал	089		-	-
II. ПРЕМИИ ЗА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	090		-	-
III. РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА (092+093+094)	091		253.471	208.769
1. Материјални средства	092		-	-
2. Финансиски вложувања	093		253.471	208.769
3. Останати ревалоризациони резерви	094		-	-
IV. РЕЗЕРВИ (096+097+098-099+100)	095		1.631.191	1.631.191
1. Законски резерви	096		1.631.191	1.631.191
2. Статутарни резерви	097		-	-
3. Резерви за сопствени акции	098		-	-
4. Откупени сопствени акции	099		-	-
5 Останати резерви	100		-	-
V. НЕРАСПРЕДЕЛЕНА НЕТО ДОБИВКА	101		1.631.191	1.631.191
VI. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА	102		128.987.130	121.610.730
VII. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	103		-	-
VIII. ЗАГУБА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	104		68.007.745	7.376.400
Б. СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ	105	32	64.561.630	49.196.000
В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (107+108+109+110+111+112)	106	33	473.839.026	401.771.649
I. Бруто резерви за преносни премии	107		219.491.048	206.327.436
II. Бруто математичка резерва	108		-	-
III. Бруто резерви за штети	109		254.077.979	195.174.214
IV. Бруто резерви за бонуси и попусти	110		269.999	269.999
V. Бруто еквилизациона резерва	111		-	-
VI. Бруто останати технички резерви	112		-	-
Г. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ ВО ОДНОС НА ДОГОВОРИ КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК	113		-	-
Д. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ (115+116)	114		1.071.047	881.651
1. Резерви за вработени	115		-	-
2. Останати резерви	116		1.071.047	881.651
Г. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ (118+119)	117		228.796	294.423
1. Одложени даночни обврски	118		-	-
2. Тековни даночни обврски	119		228.796	294.423
Е. ОБВРСКИ КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	120		-	-

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА (БИЛАНС НА СОСТОЈБА) (продолжува)
 На 31 декември 2019

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна Година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
Ж. ОБВРСКИ (122+126+130)	121		23.522.351	21.373.673
I. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (123+124+125)	122		4.575.938	954.539
1. Обврски спрема осигуреници	123		3.825.938	954.539
2. Обврски спрема застапници и посредници	124		-	-
3. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	125		750.000	-
II. ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (127+128+129)	126		3.664.386	4.080.992
1. Обврски по основ на премија за соосигурување и реосигурување	127		3.664.386	4.080.992
2. Обврски по основ на учество во надомест на штети	128		-	-
3. Останати обврски од работи на соосигурување и реосигурување	129		-	-
III. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ (131+132+133)	130	34	15.282.027	16.338.142
1. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	131		10.765.763	7.008.965
2. Обврски по основ на финансиски вложувања	132		-	261.869
3. Останати обврски	133		4.516.264	9.067.308
З. ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАГРАНИЧУВАЊА	134	35	6.199.443	6.820.718
С. НЕТЕКОВНИ ОБВРСКИ ВО ВРСКА СО НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	135		-	-
И. ВКУПНА ПАСИВА А+Б+В+Г+Д+Г+Е+Ж+З+С	136		698.906.396	677.785.260
Ј. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	137		14.633.126	10.173.512

Белешките претставуваат составен дел на финансиските извештаи.

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање на 28.04.2020 година од страна на Одборот на директори.

Вийла Учета Дузлевска
 Генерален Директор

KZU
 Катарина Динева Зикова
 Финансов Директор

Plj
 Лилјана Стојчева
 Овластен сметководител

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО КАПИТАЛОТ
Година што завршува на 31 декември 2019

во денари	Позиција	Број на позиција	Акционерски капитал	Премии на емитирани акции	Резерви						Откупени сопствени акции	Резервационна резерва	Нераспределена добивка (со знак +) или пренесена загуба (со знак -)	Добивка (со знак +)/ загуба (со знак -) за тековната година	Вкупно капитал и резерви
					Законски резерви	Статутарни резерви	Резерви за сопствени акции	Останати резерви	Вкупно резерви	8					
			1	2	3	4	5	6	7=3+4+5+6	8	9	10	11		12=1+2+7+8+9+10+11
	I	Состојба на 1 јануари претходната деловна година	322.963.125	-	1.631.191	-	-	-	1.631.191	-	(218.354)	(127.070.691)	7.091.152		204.396.423
	I1	Промена во сметководствените политики	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	I2	Исправка на грешки во претходниот период	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	II	Состојба на 1 јануари претходната деловна година - исправено	322.963.125	-	1.631.191	-	-	-	1.631.191	-	(218.354)	(127.070.691)	7.091.152		204.396.423
	III	Добивка или загуба за претходната деловна година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(7.376.399)		(7.376.399)
	III1	Добивка или загуба за претходната деловна година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(7.376.399)		(7.376.399)
	III2	Несопственички промени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	427.123	-	-		427.123
	III2,1	Нереализирани добивки/загуби од материјални средства	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	III2,2	Нереализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	427.123	-	-	-	427.123
	III2,3	Реализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	III2,4	Останати несопственички промени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(7.091.152)		(7.091.152)
	IV	Сопственички промени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	IV1	Зголемување, намалување на акционерскиот капитал	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	IV2	Останати уплати од страна на сопствениците	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	IV3	Исплата на дивиденда	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	IV4	Останата распределба на сопствениците	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.091.152	(7.091.152)		-
	V	Состојба на 31 декември претходната деловна година	322.963.125	-	1.631.191	-	-	-	1.631.191	-	208.769	(119.979.539)	(7.376.399)		197.447.147

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО КАПИТАЛОТ (продолжува)
Година што завршува на 31 декември 2019

во денари	Позиција	Број на позиција	Акционерски капитал	Премии на емитирани акции	Резерви					Откупени сопствени акции	Ревалоризациона резерва	Нераспределена добивка (со знак +) или пренесена загуба (со знак -)	Добивка (со знак +) / загуба (со знак -) за тековната година	Вкупно капитал и резерви
					Законски резерви	Статутарни резерви	Резерви за сопствени акции	Останати резерви	Вкупно резерви					
		1	2	3	4	5	6	7=3+4+5+6	8	9	10	11	12=1+2+7+8+9+10+11	
Состојба на 1 јануари тековната деловна година	VI	322.963.125	-	1.631.191	-	-	-	1.631.191	-	208.769	(119.979.539)	(7.376.399)	197.447.147	
Промена во сметководствените политики	VII	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Исправка на грешки во претходниот период	VII	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Состојба на 1 јануари тековната деловна година - преправено	VII	322.963.125	-	1.631.191	-	-	-	1.631.191	-	208.769	(119.979.539)	(7.376.399)	197.447.147	
Добивка или загуба за тековната деловна година	VIII	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(68.007.745)	(68.007.745)	
Добивка или загуба за тековната деловна година	VIII	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(68.007.745)	(68.007.745)	
Несопственички промени во капиталот	VIII	-	-	-	-	-	-	-	-	44.702	-	-	44.702	
Нереализирани добивки/загуби од материјални средства	VIII,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Нереализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	VIII,2	-	-	-	-	-	-	-	-	44.702	-	-	44.702	
Реализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	VIII,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Останати несопственички промени во капиталот	VIII,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Сопственички промени во капиталот	IX	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(7.376.399)	7.376.399	-	
Зголемување/намалување на акционерскиот капитал	IX1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Останати уплати од страна на сопствениците	IX2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Исплата на дивиденда	IX3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Останата распределба на сопствениците	IX4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(7.376.399)	7.376.399	-	
Состојба на 31 декември тековната деловна година	X	322.963.125	-	1.631.191	-	-	-	1.631.191	-	253.471	(127.353.939)	(68.007.745)	129.484.103	

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ
 Година што завршува на 31 декември 2019

ПОЗИЦИЈА	Број на позиција	Износ во денари	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4
А. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ	А		
И. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (301+302+303+304+305)	300	467.905.121	439.561.938
1. Премија за осигурување и соосигурување и примени аванси	301	443.578.208	423.943.644
2. Премија за реосигурување и ретроцесија	302	-	-
3. Приливи од учество во надомест на штети	303	6.797.326	1.454.780
4. Примени камати од работи на осигурување	304	3.521.143	3.755.680
5. Останати приливи од деловни активности	305	14.008.444	10.407.834
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (307+308+309+310+311+312+313+314)	306	475.578.327	451.728.876
1. Исплатени штети, договорени суми на осигурување, учество во надомест на штети од соосигурување и дадени аванси	307	204.462.860	205.104.706
2. Исплатени штети и учество во надомест на штети од реосигурување и ретроцесија	308	-	-
3. Премија за соосигурување, реосигурување и ретроцесија	309	33.979.316	32.086.464
4. Надоместоци и други лични расходи	310	98.645.734	80.311.629
5. Останати трошоци за спроведување на осигурување	311	56.866.746	47.368.114
6. Платени камати	312	278.990	410.222
7. Данок на добивка и останати јавни давачки	313	114.806	1.315.827
8. Останати одливи од редовни активности	314	81.229.875	85.131.914
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (300-306)	315	-	-
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (306-300)	316	7.673.206	12.166.938
Б. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ВЛОЖУВАЊА			
И. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (318+319+320+321+322+323+324+325)	317	204.234.819	240.283.733
1. Приливи по основ на нематеријални средства	318	-	-
2. Приливи по основ на материјални средства	319	259.337	-
3. Приливи по основ на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста на друштвото	320	-	-
4. Приливи по основ на вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	321	919.128	-
5. Приливи по основ на вложувања кои се чуваат до достасување	322	36.841.995	86.206.021
6. Приливи по основ на останати финансиски пласмани	323	156.067.104	144.575.464
7. Приливи од дивиденди и останати учества во добивка	324	-	-
8. Приливи од камати	325	10.147.255	9.502.248

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ (продолжува)
 Година што завршува на 31 декември 2018

ПОЗИЦИЈА	Број на позиција	Износ во денари	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (327+328+329+330+331+332+333+334)	326	192.566.442	226.508.183
1. Одливи по основ на нематеријални средства	327	883.710	1.370.589
2. Одливи по основ на материјални средства	328	732.929	7.680.855
3. Одливи по основ на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста на друштвото	329	-	-
4. Одливи по основ на вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	330	-	191.723
5. Одливи по основ на вложувања кои се чуваат до доспевање	331	11.398.876	41.087.305
6. Одливи по основ на останати финансиски пласмани	332	175.516.854	172.191.853
7. Одливи од дивиденди и останати учества во добивка	333	-	-
8. Одливи од камати	334	4.034.073	3.985.858
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (317-326)	335	11.668.377	13.775.550
IV . НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (326-317)	336	-	-
V. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ			
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (338+339+340)	337	15.373.150	-
1. Приливи по основ на зголемување на акционерскиот капитал	338	-	-
2. Приливи по основ на примени краткорочни и долгорочни кредити и заеми	339	15.373.150	-
3. Приливи по основ на останати долгорочни и краткорочни обврски	340	-	-
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (342+343+344)	341	-	-
1. Одливи по основ на отплата на краткорочни и долгорочни кредити и заеми	342	-	-
2. Одливи по основ на откуп на сопствени акции	343	-	-
3. Одливи по основ на исплата на дивиденда	344	-	-
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (337-341)	345	15.373.150	-
IV . НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (341-337)	346	-	-
Г. ВКУПНО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ (300+317+337)	347	687.513.090	679.845.671
Д. ВКУПНО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ (306+326+341)	348	668.144.769	678.237.059
Ѓ. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ (347-348)	349	19.368.321	1.608.612
Е. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ (348-347)	350	-	-
Ж. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТОКОТ НА ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЕРИОД	351	9.591.416	8.294.983
З. ЕФЕКТ ОД ПРОМЕНА НА КУРСОТ НА СТРАНСКИ ВАЛУТИ ВРЗ ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	352	135.311	(312.179)
С. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈОТ НА ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЕРИОД (349-350+351+352)	353	29.095.048	9.591.416

Белешките од страна 16 до 75 се составен дел на финансиските извештаи

1. ОСНОВНИ ИНФОРМАЦИИ

Кроација Осигурување АД Друштво за неживотно осигурување - Скопје (во понатамошниот текст "Друштвото") запишано е во Централниот регистар на РМ под матичен број ЕМБС 6479570 на ден 6 Мај 2009 година.

Друштвото е регистрирано како акционерско друштво за обавување на неживотно осигурување како основна дејност. Во рамките на својата основна дејност Друштвото ги врши следните осигурувања:

- осигурување од последици на несреќен случај - незгода;
- осигурување на моторни возила (каска);
- осигурување на шински возила (каска);
- осигурување на воздухоплови (каска);
- осигурување на пловни објекти (каска);
- осигурување на стока во превоз (карго);
- осигурување на имот од пожар и природни непогоди;
- други осигурувања на имот;
- осигурување од одговорност од употреба на моторни возила;
- осигурување од одговорност од употреба на воздухоплови;
- осигурување од одговорност од употреба на пловни објекти;
- општо осигурување од одговорност;
- осигурување на кредити;
- осигурување од финансиски загуби;
- осигурување на правна заштита;
- осигурување на туристичка помош;

Како основач со 100% сопственост на капиталот се јавува Кроација Осигурување д.д. Загреб, ул.Јагичева бр.33 Загреб, Хрватска. Крајно матично друштво е Адрис Група д.д. Ровињ, Хрватска.

Седиштето на Друштвото е регистрирано во Скопје, на ул. Костурски Херои бр.38, а својата дејност ја обавува преку Дирекција и 26 експозитури (подружници).

Друштвото има вкупно 127 вработени со 31 декември 2019 година (2018: 128 вработени).

Основачкиот капитал на Друштвото изнесува 5.250.000 ЕУР, поделен на 52.500 обични акции со номинална вредност на една акција од 100 ЕУР.

Членови на Одбор на Директори

Членовите на Одбор на Директори во текот на финансиската година и до датумот на овој извештај се прикажани во продолжение:

Г-дин Роберт Вучковиќ- Претседател на Одборот на Директори - Неизвршен член од 05.08.2019 година

Г-дин Анте Гавран - Неизвршен член на Одборот на Директори

Г-дин Дарко Данев - Независен неизвршен член на Одборот на Директори

Г-ѓа Вилма Учета - Дузлевска- Извршен член на Одборот на Директори од 10.11.2019 година

Г-дин Никола Мишетиќ- Претседател на Одборот на Директори - Неизвршен член до 05.08.2019 година

Г-дин Маријан Краљ - Неизвршен член на Одборот на Директори до 28.04.2019 година

Г-дин Гоце Вангеловски - Извршен член на Одборот на Директори до 09.11.2019 година

2. ОСНОВА ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2.1 Основа за подготовка на финансиските извештаи

Финансиското известување на Друштвото е регулирано во законските прописи: Законот за трговски друштва (објавен во Службен весник на РМ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 107/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/2016, 30/16, 61/16, 64/18, 120/18 и 239/18), законските одредби од Законот за супервизија на осигурувањето (сл.весник 27/2002, 84/2002, 98/2002, 33/2004, 79/07, 08/08, 88/08, 56/09, 67/10, 44/2011, 112/2011, 7/2012, 30/2012, 45/2012, 60/2012, 64/2012, 23/2013, 188/2013, 43/2014, 112/2014, 153/2015, 192/2015, 23/2016, 83/2018, 198/2018 и 101/2019) и Правилникот за водење сметководство (Службен весник на РМ бр. 159/2009, 164/2010 и 107/2011), каде што беа објавени Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), од МСФИ 1 до МСФИ 8, Меѓународните сметководствени стандарди (МСС) од МСС1 до МСС 41, Толкувањата на Комисијата за толкување на меѓународно финансиско известување (КТМФИ) од КТМФИ 1 до КТМФИ 17 и Толкувањата на Постојниот комитет за толкување ПКТ од ПКТ7 до ПКТ 32. МСФИ 9, МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12, МСФИ 13, МСФИ 15, МСФИ 16, МСФИ 17, КТМФИ 18, КТМФИ 19, КТМФИ 20, КТМФИ 21, КТМФИ 22 и КТМФИ 23 не се вклучени во Правилникот за водење сметководство и не се применуваат од страна на Друштвото. МСФИ (вклучувајќи МСФИ1), претходно познати како МСС (Меѓународни сметководствени стандарди), беа иницијално објавени во Службен весник во 1997 година и оттогаш беа неколку пати ажурирани. Последното ажурирање беше во декември 2010 година. Исто така, согласно Законот за супервизија на осигурувањето, Агенцијата за супервизија на осигурување има пропишано подзаконски акти и правилници од кои ги издвојуваме следниве:

- Правилник за контен план за друштвата за осигурување и реосигурување (сл.весник 148/2010, 41/2011 и 170/2019);
- Правилникот за формата и содржината на билансните шеми и детална содржина на годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или реосигурување (сл.весник на РМ 5/2011, 41/2011, 64/2011, 187/2013, 61/2017 и 170/2019);
- Правилник за видови и карактеристики на средствата кои ги покриваат техничките резерви и средствата кои ја покриваат математичката резерва како и детално пласирање и ограничување на тие вложувања и нивно ограничување (сл.весник 64/2011, 127/2014, 61/2017 и 36/2019);
- Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи и детална содржина на годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или реосигурување (сл.весник 5/2011, 41/2011, 64/2011, 187/2013 и 61/2016 и 170/2019);
- Правилник за формата и содржината на ревизорскиот извештај и минималниот опфат на ревизија на друштвата за осигурување и реосигурување (сл.весник 169/2010);
- Правилник за формата и содржината на дополнителните финансиски извештаи на друштвата за осигурување (сл.весник 44/2012, 61/2016 и 36/2019);
- Правилник за методот за пресметка на коефициентот на пресметка на ликвидност и минималната ликвидност (сл.весник 64/2011 и 61/2016);
- Правилник за формата и содржината на Извештајот за вреднување на ставките во Билансот на состојба (сл. весник 67/2011);
- Правилник за пресметка на потребното ниво на маргина на солветност (сл.весник 5/2011, 41/2011 и 61/2016);
- Метод за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за изготвување на финансиските извештаи (сл.весник 169/2010, 141/2013 и 61/2016);
- Правилник за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви (сл.весник 158/2010, 169/2010, 41/2011 и 187/2013);
- Правилник за статистичките осигурителни стандарди на друштвата за осигурување и /или реосигурување (сл.весник 5/2011, 167/2011, 189/2013 и 22/2016).

Друштвото ги применува сите релевантни стандарди, измени и толкувања кои беа издадени во Службен весник, како што е презентирано погоре.

2. ОСНОВА ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ (продолжува)

2.1 Основни сметководствени методи

Финансиските извештаи се составени врз основа на методот на набавна вредност, со исклучок на вложувањата расположливи за продажба и за тргување кои се мерат според методот на објективна вредност врз основа на претпоставката на принципот на континуитет.

2.2 Користење на проценки и расудувања

При подготвувањето на овие финансиски извештаи Друштвото применува одредени сметководствени проценки. Одредени ставки во финансиските извештаи кои не можат прецизно да се измерат се проценуваат. Процесот на проценување вклучува расудувања засновани на последните расположливи информации.

Проценки се употребуваат при проценување на корисниот век на употреба на средствата, исправката на вредност на побарувањата, односно нивната ненаплатливост, објективната вредност на вложувањата и сл.

Реалните состојби може да се разликуваат од овие проценки. Во текот на периодите одредени проценки може да се ревидираат доколку се случат промени во врска со околностите на коишто била засновата проценката или како резултат на нови информации, поголемо искуство или последователни случувања.

Ефектите од промените во сметководствените проценки се вклучуваат во утврдувањето на нето добивката или загубата во периодот на промената и/или во идните периоди доколку промената влијае и на двете.

Расудувањата направени од страна на Раководството кои имаат значително влијание врз финансиските извештаи и проценките со значителен ризик од материјални корекции во следната година се објаснети во Белешка 4.

2.3 Функционална и известувачка валута

Финансиските извештаи се прикажани во македонски денари (“МКД” или “денари”), која е функционална валута на Друштвото. Освен каде што е наведено, финансиските информации се прикажани во македонски денари.

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Основните сметководствени политики и проценки користени при составувањето на овие финансиски извештаи се дадени подолу. Сметководствените политики се користат конзистентно во текот на разгледуваниот период.

3.1 Класификација на договорите за осигурување и реосигурување

Договори за осигурување се договори со кои Друштвото прифаќа значителен ризик од осигурување од другата договорна страна (осигуреникот), согласувајќи се да го обештети осигуреникот доколку определен неизвесен иден настан (осигурен настан) неповолно влијае на осигуреникот. Ризикот од осигурување се разликува од финансискиот ризик. Финансискиот ризик е ризик од можни идни промени на една или повеќе од следните променливи компоненти: каматни стапки, цените на хартиите од вредност, цените на добрата, курсевите на странските валути, индексот на цените или стапките, кредитниот рејтинг или кредитниот индекс или друга променлива компонента, која се обезбедува во случај на промена на нефинансиска променлива компонента која што не се однесува на договорната страна. Осигурителните договори можат да носат и финансиски ризик. Ризикот од осигурување е значителен ако, и само ако, осигурениот настан може да предизвика Друштвото да плати значителни дополнителни користи. Доколку еден договор се класифицира како договор за осигурување тој останува класифициран како договор за осигурување се додека сите права и обврски од истиот не згаснат или истечат.

3.2 Договори за осигурување

(а) Признавање и мерење

Приходи

Приходите се мерат според објективната вредност на надоместокот кој што е примен или се побарува. Приходите се признаваат ако истовремено се зголемат средствата или се намалат обврските.

Приходот се признава само кога е веројатно дека економските користи поврзани со трансакцијата ќе претставуваат прилив за Друштвото. Кога ќе се јави неизвесност во врска со наплатливоста на износот кој веќе е вклучен во приходот, ненаплатливиот износ, или износот чиешто надоместување не е повеќе веројатно се признава како расход, а не како корекција на износот на приходот којшто бил првично признаен.

Бруто полисирана премија

Бруто полисираните премии го рефлектираат работењето во текот на годината и не вклучуваат даноци или обврски по основ на премии.

Заработениот дел од премиите се признава како приход. Премиите се заработени од датумот на настанувањето на ризикот за времетраење на период на обештетување, врз основа на моделот на преземени ризици.

Резерва за преносна премија

Резервата за преносна премија се состои од делот од бруто полисирани премии кој се проценува дека ќе се заработи во следната година, пресметан за секој поделен договор за осигурување, користејќи го дневниот про-рата метод и доколку е потребно, коригиран за да ја одрази промената во настанувањето на ризикот за периодот покриен со договорот.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.2 Договори за осигурување (продолжува)

(а) Признавање и мерење (продолжува)

Штети

Трошоците по основ на штети по договори за осигурување ги вклучуваат:

- трошоците за настанати, пријавени и исплатени штети;
- трошоците за настанати, пријавени, но неисплатени штети;
- трошоците за настанати, но непријавени штети.

Трошоците за настанати, пријавени, но неисплатени штети и трошоците за настанати, но непријавени штети, ја преставуваат разликата во соодветните резерви по основ на договори за осигурување.

Настанатите штети ги опфаќаат трошоците за подмирување на платени и неподмирени штети кои што произлегуваат од настани кои се случиле во тековната финансиска година заедно со корекциите на резервата за штети од претходната година.

Неподмирени штети ги опфаќаат резервите на Друштвото за проценетите конечни трошоци за подмирување на сите настанати, но неподмирени штети на датумот на билансот на состојба без оглед дали штетите се пријавени или не.

Неподмирени штети се проценуваат преку прегледување на поделни штети и определување на посебна резерва за настанатите, но непријавени штети, ефектот на интерните и екстерните предвидливи настани, како што е промената на процедурите за разрешување на штетите, инфлацијата, судските трендови, промени во законската регулатива, како и минати искуства и трендови. Резервите за неподмирени штети не се дисконтираат. Корекциите на резервите за штети направени во претходните години се рефлектираат во финансиските извештаи за периодот во кој корекциите се направени и доколку се материјални, посебно се обелоденети. Применетите методи и направените проценки, се проверуваат редовно.

Резервациите за штети се формираат по начелата на актуарската пракса со употреба на соодветни статистички методи. Меѓународната пракса кај имотните осигурувања не бара дополнителни тестирања на соодветноста на резервациите за штети, затоа што самиот метод на нивно формирање ја обезбедува доволната висина.

(б) Средства за реосигурување

Друштвото цедира реосигурување при своето редовно работење заради намалување на потенцијалните нето загуби преку дисперзирање на ризиците. Средствата, обврските, приходите и расходите кои произлегуваат од договорите за реосигурување се презентираат одвоено од со нив поврзаните средства, обврски, приходи и расходи од договорите за осигурување, поради тоа што договорите за реосигурување не го ослободуваат Друштвото од неговите директни обврски кон осигурениците.

Само правата од договорите кои предизвикуваат значителен пренос на ризикот од осигурување се сметаат за средства од реосигурување. Правата од договорите со кои не се врши пренос на значителен дел на ризикот од осигурување се сметаат за финансиски инструменти.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.2 Договори за осигурување (продолжува)

(б) Средства за реосигурување (продолжува)

Бруто полисирана премија предадена во реосигурување

Премиите за реосигурување се признаваат како расход конзистентно со основата за признавање на премиите од со нив поврзаните договори за осигурување. За основниот осигурителен бизнис премиите од реосигурување се признаваат како расход во текот на периодот покриен со реосигурувањето, во согласност со очекуваното однесување на реосигурениот ризик.

Нето износот платен на реосигурител на почетокот на договорот може да биде помал од средствата од реосигурување признаени од Друштвото врз основа на правата од договорот за реосигурување. Разликата помеѓу премијата за реосигурителот и признаеното средство од реосигурување се вклучува во билансот на успех во периодот кога премијата од реосигурување достасува.

Износот на признаеното средство од реосигурување се мери конзистентно со мерењето на резервата за со нив поврзаните договори за осигурување.

(в) Трошоци за стекнување

Трошоците за стекнување се дефинираат како трошоци за стекнување на нови договори за осигурување и ги вклучуваат директните трошоци, како што се провизиите за стекнување и трошоците поврзани со обработка на понуди и издавање на полиси. Трошоците за стекнување поврзани со провизијата на надворешните и внатрешните продажни канали не претставуваат веднаш расход во финансиските извештаи туку се амортизираат низ животниот век на полисата за осигурување.

(г) Побарувања и обврски од осигурување

Износите кои се должат на, и побаруваат од страна на, осигурениците, агентите и други побарувања претставуваат финансиски инструменти и се вклучуваат во побарувања и обврски од осигурување, а не во резервите по договорите за осигурување.

3.3 Приходи од вложувања

Приходите од вложувања ги вклучуваат приходите по основ на камати и доспеани дисконти од пласирани средства во финансиски инструменти, како и приходот остварен при продажба на вложувањата и истите се искажуваат како приходи во согласност со прописите или според договорот склучен помеѓу страните, користејќи ја методата на ефективна каматна стапка.

Методата на ефективна каматна стапка е метода на мерење на финансиските средства според амортизирана набавна вредност и алокација на приходите од камата во периодот на очекуваното достасување на финансиските инструменти.

3.4 Приходи од надомести и провизии

Надоместоците и провизиите ги опфаќаат провизиите примени по основ на пасивно реосигурување, како и по основ на проценети и исплатени услужни штети.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.5 Расходи

Во политиката за признавање расходи, Друштвото се придржува до следните критериуми:

- расходите имаат за последица намалување на средствата или зголемување на обврските, што е возможно да се измери со сигурност;
- расходите имаат директна поврзаност со настанатите трошоци и посебните позиции на приходите;
- кога се очекува остварување на приходите во повеќе идни пресметковни периоди, тогаш признавањето на расходите се извршува со постапката на разумна алокација на пресметковни периоди;
- расходот веднаш се признава во пресметковниот период кога издатокот не остварува идни економски користи, а нема услови да се признае како позиција на активата во билансот;
- расходот веднаш се признава во пресметковниот период и тогаш кога настанала обврска, а нема услови да се признае како позиција на активата.

Сите трошоци и расходи кои се однесуваат на пресметковниот период мораат да бидат опфатени во финансиските извештаи.

3.6 Трансакции во странска валута

Деловните промени во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на деловната промена. Сите монетарни средства и обврски искажани во странска валута повторно се вреднуваат во денари според средниот курс важечки на денот на билансот на состојбата.

Позитивните и негативните курсни разлики што настанале со пресметка на побарувањата и обврските во странска валута во нивната денарска противвредност се искажани во билансот на успех како приходи, односно расходи од финансирање во годината на која се однесуваат. Важечките средни курсеви на странските валути на 31 декември 2019 и 2018, се следните:

	Во денари	
	2019	2018
ЕУР	61,4856	61,4950

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.7 Данок од добивка (тековен и одложен)

Даночниот расход на периодот се состои од тековен и одложен данок. Данокот се признава во добивката и загубата, освен до степен до кој се однесува на ставки признаени во останатата сеопфатна добивка или директно во капиталот. Во овој случај, данокот исто така се признава во останатата сеопфатна добивка или директно во капиталот, соодветно.

Тековен данок на добивка

Тековниот данок на добивка се пресметува на основа на даночните закони усвоени или значително усвоени на денот на изготвување на Извештајот за финансиската состојба, во земјите во кои Друштвото оперира и генерира добивка која е предмет на оданочување. Повремено, Раководството ги оценува позициите во даночните пријави во однос на ситуациите каде апликативната даночна регулатива бара соодветни интерпретации. Раководството исто така пресметува резерви, кога е неопходно, врз основа на износите кои се очекува да бидат исплатени на даночните власти.

Одложен данок на добивка

Одложениот данок на добивка се определува со примена на даночни стапки (и закони) кои се усвоени или значајно усвоени на денот на изготвување на Извештајот за финансиската состојба и кои се очекува да се применуваат кога поврзаните одложени даночни средства се реализирани или одложените даночни обврски се подмирени.

Одложените даночни средства се признаваат само до степен до кој е веројатно дека идните оданочиви добивки ќе бидат на располагање и ќе можат да се искористат за порамнување со привремените разлики меѓу одложените даночни средства и обврски.

Одложените даночните средства и обврски се нетираат само кога постои законско право за порамнување на тековните даночни средства наспроти тековните даночни обврски и кога одложените даночни средства и обврски се однесуваат на данокот на добивка наплатен од страна истиот даночен орган, било да се од истото лице кое подлежи на оданочување или различни лица кои подлежат на оданочување, кои имаат намера да ги подмират износите на нетирана основа.

Друштвото нема признаено одложени даночни средства и обврски на 31 декември 2019 и 31 декември 2018 година, бидејќи не постојат привремени разлики на овие датуми.

3.8 Заработувачка/(загуба) по акција

Друштвото прикажува основна заработувачка/загуба по акција од обичните акции. Пресметката на основната заработувачка/загуба по акција е направена со поделба на нето добивката/загубата за годината која им припаѓа на имателите на обични акции со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.9 Парични средства

Паричните средства и парични еквиваленти се високо ликвидни средства. Паричните еквиваленти се дефинираат како краткорочни, високо ликвидни вложувања, кои можат брзо да се конвертираат во парични средства и кои се предмет на безначаен ризик во промената на нивната вредност.

Паричните средства се водат во билансот на состојба според номинална вредност. За целите на финансиските извештаи, паричните средства се состојат од готовина во благајни, парични средства на денарски и девизни сметки во банки.

3.10 Побарувања од осигурување

Побарувањата по основ на премии за осигурување се состојат од фактурирани, а ненаплатени премии за осигурување согласно тарифата на Друштвото, намалени за направената исправка на вредноста (резервација) за сомнителните и ненаплатливи побарувања, според регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

3.11 Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања од осигурување

Вредноста на побарувањата се намалува за исправката за сомнителни и спорни побарувања, односно за вредносното усогласување на побарувањата според рочната структура, и тоа како што следи:

Старост на побарувања (доспеани)	% на исправка од номиналниот износ
Доспеани до 30 дена	0%
Доспеани од 31 до 60 дена	10%
Доспеани од 61 до 120 дена	31%
Доспеани од 121 до 270 дена	51%
Доспеани од 271 до 365 дена	71%
Доспеани над 365 дена	100%

Во текот на октомври 2013, Агенцијата за супервизија на осигурување направи измена во Правилникот за методот на вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси согласно кои:

- 1) Сите побарувања по основ на премија за осигурување кај кои договорениот рок на доспевање утврден во договорот (полисата) за осигурување односно анексот кон договорот е утврден после датумот на истек на скаденцата по договорот за осигурување, Друштвото врши исправка на вредност во износ од 100% од износот на овие побарувања, почнувајќи од првиот ден на истек на скаденцата по договорот за осигурување, без оглед на периодот на доцнење во исполнување на обврската од страна на должникот и

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (Продолжува)

3.11. Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања од осигурување (продолжува)

2) Сите побарувања по основ на регрес кај кои договорениот рок на доспевање утврден во спогодбата за наплата на регресниот долг склучена со регресниот должник е утврден после 365 дена од датумот на склучување на спогодбата, Друштвото врши исправка на вредност во износ од 100% од износот на овие побарувања, почнувајќи од 366-от ден од денот на склучување на спогодбата, без оглед на периодот на доцнење во исполнување на обврската од страна на регресниот должник.

За горенаведените побарувања, до истекот на скаденцата по договорот за осигурување односно до 365-от ден од денот на склучување на спогодбата за наплата на регресниот долг, Друштвото ги применува процентите на исправка на вредност дадени во табелата погоре.

3.12 Материјални средства

Материјалните средства се евидентираат по нивната набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и било какво оштетување на вредноста, доколку постои. Материјалните трошоци и трошоците за тековно и инвестиционо одржување се евидентираат на товар на расходите во моментот на нивното настанување. Издатоците кои се однесуваат на реконструкции и подобрувања, кои го менуваат капацитетот или корисниот век на употреба на средствата, се додаваат на набавната вредност на тие средства.

Амортизацијата на материјалните средства се пресметува по пропорционална метода со примена на утврдени стапки со помош на кои набавната вредност на средствата треба да се отпише во текот на нивниот проценет корисен век на употреба. Средствата земени под наем се амортизираат по пократкиот период од периодот на траење на наемот и проценетиот корисен век на средствата, освен доколку е веројатно дека Друштвото ќе се стекне со сопственост на крај на периодот на наем. Применетите годишни стапки на амортизација односно предвидените корисни векови на употреба на средствата за 2019 и 2018 година се следните:

	2019	2019	2018	2018
Мебел и опрема	20 %	5 години	20 %	5 години
Компјутерска опрема	25 %	4 години	25 %	4 години
Останата опрема	20 %	5 години	20 %	5 години
Градежни објекти	2,5%	40 години	2,5%	40 години

Методите на амортизација, корисниот век на траење и резидуалната вредност на средствата се преоценуваат на секој датум на известување.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.13 Нематеријални средства

Нематеријалните средства се признаваат по нивната набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради оштетување доколку постојат. Амортизацијата на нематеријалните средства се пресметува по пропорционална метода и претставува систематска распределба на амортизирачкиот износ за време на корисниот век на употреба на средството. Стапката на амортизација во 2019 година изнесува 20% годишно (2018: 20%).

Последователните издатоци се капитализираат само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите останати издатоци се признаваат во добивките и загубите како трошоци како што настануваат.

3.14 Оштетување на средствата

Средствата кои имаат неограничен век на користење и не се амортизираат се предмет на годишна анализа за можноста за нивно оштетување. Средствата кои се амортизираат се предмет на анализа за можноста за нивно оштетување секогаш кога постојат услови кои укажуваат дека нивната сегашна сметководствена вредност е повисока од нивната надоместлива вредност што покажува дека истите се оштетени. Загубата поради оштетување се евидентира за износот за кој сегашната вредност ја надминува надоместливата вредност.

Надоместливата вредност претставува повисоката вредност од нето продажната вредност на средството намалена за трошоците за продажба и употребната вредност на средството.

3.15 Вложувања во финансиски инструменти

а) *Вложувања во заеднички контролирани ентитети*

На 31 декември 2019 година, вложувањата во заеднички контролирани ентитети во износ од МКД 10.814.250 (2018: МКД 11.733.378) се однесуваат на основачки удел во Националното биро за осигурување во согласност со барањата на Законот за супервизија на осигурувањето на Република Македонија. Националното биро за осигурување (во натамошниот текст: Биро) се основа со цел да овозможи примена на меѓународните договори за осигурување на сопствениците, односно корисниците на моторни возила од одговорност за штети причинети, со употреба на моторно возило, на трети лица, да ги претставува друштвата за осигурување од Република Македонија во меѓународните организации и институции за осигурување како и за вршење на други работи предвидени со Договорот за основање на Националното биро за осигурување, како правен следбеник на Националното биро за зелена карта.

Националното биро за осигурување е непрофитна организација основана од страна на сите домашни осигурителни компании чија цел е да го заштити интересот на нејзините членови при меѓународно осигурување на моторни возила и да ги претставува членовите пред меѓународните осигурителни компании. Вложувањата во заеднички контролирани ентитети претставуваат вложени каматоносни депозити кои се чуваат на посебни сметки во банки. Националното биро за осигурување е обврзано да не ги вложува овие средства и да го врати депозитот на секој член при престанување на неговото работење со осигурување на моторни возила.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.15 Вложувања во финансиски инструменти (продолжува)

б) *Останати финансиски вложувања*

Недеривативни финансиски средства

Друштвото располага со вложувања во финансиски средства кои ги класифицира како вложувања кои се чуваат до доспевање, вложувања расположливи за продажба, вложувања во средства за тргување и кредити и побарувања.

Вложувањата во финансиски инструменти почетно се признаени по набавна вредност вклучувајќи ги и трансакциските трошоци, освен финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби. Трансакционите трошоци вклучуваат брокерска провизија, берзанска такса и такса на ЦДХВ. Набавката на финансиските средства се евидентира на денот на тргувањето.

Вложувањата кои се чуваат до доспевање се вреднуваат по нивната амортизирана набавна вредност со примена на ефективна каматна стапка. Добивка или загуба се признава во билансот на успех кога финансиското средства се депризнава или е оштетено, како и преку процесот на амортизација. Со состојба на 31 декември 2019 и 2018 година Друштвото ги класифицира дел од државните обврзници како вложувања кои се чуваат до доспевање.

Вложувањата во средства расположливи за продажба се мерат по објективна вредност, вредност на датумот на вреднување и известување, која е нивната последна цена за вложувањата за кои што постои активен пазар. За сопственичките инструменти за кои нема активен пазар и нивната објективна вредност не може веродостојно да се утврди се користат техники на вреднување како на пример амортизирана набавна вредност користејќи ја методата на ефективна каматна стапка, според регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

За финансиски средства расположливи за продажба ефектите од вреднување по објективната вредност се евидентираат како зголемување или намалување во ревалоризационата резерва во капиталот и курсните разлики на немонетарните финансиски средства (на пр. вложувања во акции), која е деноминиран во странска валута. За монетарни финансиски ставки од категоријата расположливи за продажба, курсните разлики се евидентираат во билансот на успех. Во времето на продажбата на средствата расположливи за продажба, кумулативната добивка или загуба се пренесуваат од ревалоризационите резерви во билансот на успех. Со состојба на 31 декември 2019 и 2018 година Друштвото ги класифицира дел од државните обврзници како вложувања во средства расположливи за продажба.

За финансиските средства за тргување, ефектите од вреднување кои произлегуваат од промената на објективната вредност на финансиските средства по објективна вредност преку билансот на успех, директно се признаваат во билансот на успех како и курсни разлики за хартии од вредност кои се деноминирани во странски валути. Со состојба на 31 декември 2019 и 2018 година Друштвото ги класифицира уделите во инвестициски фондови како вложувања за тргување.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.15 Вложувања во финансиски инструменти (продолжува)

б) Останати финансиски вложувања (продолжува)

Кредити и побарувања се не-деривативни финансиски инструменти со фиксни периоди на отплата коишто не котираат на официјалните пазари, освен оние коишто Друштвото има намера да ги продаде во краток рок, оние коишто при почетното признавање Друштвото ги класифицирало како средства по објективна вредност преку добивки и загуби или расположливи за продажба или оние за кои Друштвото нема да биде во можност да го поврати почетното вложување што не е резултат на кредитното вложување. Со состојба на 31 декември 2019 и 2018 година Друштвото ги класифицира парите и паричните еквиваленти, побарувањата од осигуреници и останатите побарувања од непосредни работи, орочените депозити во домашни банки, средствата од реосигурување и вложувањата во заеднички контролирани ентитети како кредити и побарувања.

Друштвото ги депризнава финансиските средства кога ги губи правата од договорот за паричните текови од средството, или кога ги пренесува правата на паричните текови од средството со трансакција во која сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство се пренесени на друг.

Доколку на пренесените финансиски средства Друштвото оствари камата и истата ја задржи, каматата се признава како посебно средство или обврска.

Друштвото ги депризнава финансиските обврски кога обврските определени во договорите се подмирени, откажани или истечени.

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во извештајот за финансиска состојба само кога Друштвото има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги порамни трансакциите на нето основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Приходите и расходите се нетираат и нето износот се прикажува во добивките и загубите само доколку тоа е дозволено со стандардите, или за одредени добивки и загуби кои што произлегуваат од групи на слични трансакции, како што се активностите за тргување.

3.16 Обврски спрема добавувачи

Обврските спрема добавувачи се искажуваат во висина на номиналните износи што произлегуваат од деловните трансакции.

Обврските спрема добавувачи се отпишуваат по истекот на рокот на застареност или со вонпроцесно порамнување, со товарење на приходите.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.17 Капитал

Основната главнина се признава во висина на номиналната вредност на издадените и уплатени акции.

Резервите на сигурност претставуваат неноминиран капитал кој се формира со распределба од остварената добивка. Зголемувањето на резервите на сигурност се врши со распределба на најмалку една третина од остварената добивка по годишната сметка, ако таа не се користи за покривање на загубата од претходните години.

Средствата на резервите на сигурност Друштвото ги користи за покривање на загуби од работењето и други ризици.

Друштвото за осигурување што формирало резерви на сигурност најмалку во висина на 50% од остварената просечна премија во последните две години, при што премиите од претходните години се зголемуваат за индексот на порастот на цените на мало, сметајќи ја и годината за која се распоредува остварената добивка, не е должно понатаму да издвојува од добивката во резервите на сигурност.

3.16. Наеми

Наемите со кои се пренесуваат на Друштвото сите ризици и користи кои произлегуваат од сопственоста на изнајменото средство се признаваат како финансиски наеми, при што средството се евидентира според неговата објективна вредност или доколку е таа пониска, сегашната вредност на минималните плаќања за наемот.

Наемите каде што значаен дел од ризиците и користите кои произлегуваат од сопственоста се задржани од наемодавателот, се класифицираат како оперативни наеми. Плаќањата за наем при оперативен наем се искажуваат во билансот на успех на рамномерна основа за времетраењето на наемот во евиденцијата на наемателите. Наемодавателите ги презентираат средствата кои се предмет на оперативен наем во билансот на состојба како средства за издавање или вложувања во недвижности.

Друштвото користи деловни простории под оперативен наем за кои се плаќаат месечни наемнини.

3.17. Користи на вработените

Користи на вработените се сите форми на надоместок кој го дава Друштвото во размена за извршената услуга од страна на вработените.

(1) *Краткорочни користи за вработените*

Краткорочни користи за вработените се користи кои доспеваат за плаќање во рамките на дванаесет месеци по крајот на периодот во кој вработените ја извршиле услугата.

Тука спаѓаат платите и придонесите за социјално осигурување, краткорочно платени отсуства, учества во добивките и други немонетарни користи. Сите краткорочни користи за вработените се признаваат како расход и обврска во висина на недисконтираниот износ на користите.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.17 Користи на вработените (продолжува)

(2) *Користи по престанок на вработувањето, јубилејни награди и неискористен годишен одмор*

Друштвото врши уплата на придонесите за пензинско и инвалидско осигурување на вработените во согласност со домашната законска регулатива. Придонесите, засновани на платите на вработените, се уплатуваат во Националниот фонд. Друштвото нема никакви дополнителни обврски поврзани со плаќањето на овие придонеси. Друштвото е обврзано да им исплати на вработените кои заминуваат во пензија минимална отпремнина која одговара на два месечни просечни плати исплатени во државата во моментот на пензионирање, јубилејна награда во висина на основицата - за најмалку 10 години непрекината работа и обврска за неискористен годишен одмор според колективниот договор на соодветниот сектор. Друштвото од 2019 има направено резервирање за ова право на вработените во износ од 1.071.047 денари (2018: 881.651 денари).

3.18. Резервации

Резервации (резерви за обврски) се признаваат кога Друштвото има сегашна обврска (правна или изведена) како резултат на минат настан, кога е веројатно дека ќе настанат идни одливи на средства по тој основ и кога е можно да се процени износот на обврската. Кога се очекува надоместување на дел од ваква обврска во иднина, пример преку договори за осигурување, надоместувањето се признава како посебно средство но само кога е извесно дека ќе биде примено истото.

Расходот за било која резервација се признава во билансот на успех намалено за износот на надоместувањето. Ако ефектот од временската вредност на парите е значаен, резервациите се дисконтираат на нивната сегашна вредност со примена на стапки пред оданочување кои ги одразуваат тековните пазарни проценки.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (Продолжува)

3.19. Обврски по основ на договори за осигурување

Во рамките на обврските по основ на договорите за осигурување се вклучени следниве категории на обврски/резерви на Друштвото:

- Резерви за преносни премии
- Резерви за бонуси и попусти
- Резерви за штети
- Други технички резерви.

а) Резерви за преносни премии

Резервите за преносни премии се определуваат во висина на оној дел од премијата кој се пренесува за следниот пресметковен период во износ помеѓу изминатиот период на осигурување и преостанатиот период до истек на договорот за осигурување.

Промената во резервирањата на преносната премија се евидентира во добивката или загубата за годината со цел да се признае приходот во период кој соодветствува на периодот на ризик.

Пресметката на преносната премија се врши за секој поединечен договор.

б) Резерви за бонуси и попусти

Резервите за бонуси и попусти се издвојуваат во висина еднаква која осигурениците имаат право да ја примат врз основа на: 1) право на учество во добивката и останати права кои произлегуваат од договорот за осигурување (бонуси); 2) право на делумно намалување на премијата (попусти); 3) право на поврат на дел од премијата кој се однесува на преостанатиот период на осигурување поради предвремено престанување на осигурувањето (отказ).

в) Резерви за штети

Резервите за штети се издвојуваат во износ на проценетите обврски кое Друштвото треба да ги плати, врз основа на договорот за осигурување во кои осигурителниот настан се појавил до крај на пресметковниот период, без разлика дали настанот е пријавен, вклучувајќи ги и трошоците кои произлегуваат од ненавременно извршување на обврските на Друштвото во однос на комплетирање на барањата за штети. Резервите за штети покрај проценетите обврски за пријавени и понатаму неликвидирани штети, вклучуваат и процена на обврските за веќе настанати непријавени штети.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (Продолжува)

3.19 Обврски по основ на договори за осигурување (продолжува)

- Резерви за настанати, пријавени и неисплатени штети

Признавање

Настанатите, пријавени и неисплатени штети се признаваат во моментот кога од осигурената страна ќе се прими пријавата за штета. Признавањето на овие резерви не зависи од комплетноста на поднесената документација за пријава на штета.

Почетно мерење

Друштвото ги пресметува резервите за настанати, пријавени и неисплатени штети имајќи ги предвид сите фактори кои влијаат на очекуваните трошоци кои произлегуваат од преземените обврски. При тоа, Друштвото треба да ги земе во предвид:

- Изготвените технички извештаи кои се однесуваат на настанати материјални загуби или медицински извештаи за повреди или болести;
- Судски одлуки, било да се конечни или не;
- Штети за кои се водат судски постапки според очекуваниот исход;
- Затезна камата од судски спорови;
- Останати трошоци кои произлегуваат од обработка и исплата на штети.

Последователно мерење

Настанатите, пријавени и неисплатени штети до крајот на периодот на известување се утврдуваат преку разгледување на индивидуалните штети врз основа на резервација на проценетиот конечен трошок за подмирување на штетата.

На крајот на секој период на известување Друштвото врши анализа на претпоставките кои се користени за почетно мерење на настанатите, пријавени и неисплатени штети. Доколку има промена во проценетата вредност на идните одливи кои ќе настанат како резултат на исплата на штетата, разликата се признава веднаш, и тоа низ добивката и загубата за периодот.

Значајни доцнења можат да настанат при објавувањето и подмирувањето на одредени општи штети од осигурување, и поради тоа крајниот трошок за нив не може со сигурност да се утврди на крајот на периодот на известување. Сите разлики помеѓу пресметаните и последователно платените износи се прикажуваат во добивката или загубата во периодот на плаќање.

- Резерви за настанати и непријавени штети

Мерење

Резервациите за настанатите, но непријавени штети се пресметуваат на секој период на известување користејќи актуарски методи од страна на овластен актуар.

3.20. Тест на адекватност на обврските

Друштвото на крајот на секој период на известување оценува дали вкупните признаени обврски по осигурување се соодветни, користејќи тековни проценки за идните парични текови кои произлегуваат од договорите за осигурување. Доколку оценката прикаже дека сметководствената вредност на обврските за осигурување се неадекватни во однос на проценетите идни парични текови, вкупниот недостаток се евидентира во добивката или загубата за периодот.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (Продолжува)

3.21. Неизвесни средства и обврски

Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Друштвото. Неизвесни обврски не се признаваат во финансиските извештаи, туку само се обелоденуваат.

Неизвесни средства се можни средства кои произлегуваат од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Друштвото. Неизвесни средства се признаваат само кога е веројатен приливот на економски користи.

3.22. Настани по датум на биланс на состојба

Настаните по датумот на билансот на состојба се оние настани, поволни и неповолни, кои се случуваат помеѓу крајот на периодот на известување и датумот кога финансиските извештаи се одобрени за издавање. Има два вида на настани, односно настани кои обезбедуваат доказ за условите кои постоеле на крајот на периодот на известување, односно настани по крајот на периодот на известување за кои се врши исправка, и настани кои укажуваат на услови кои се појавиле после крајот од периодот на известување, односно настани по крајот на периодот на известување за кои не се врши исправка. Настаните по датумот на билансот на состојба кои не се врши исправка, или корекција можат да бидат значајни и поради тоа истите може да влијаат на економските одлуки кои што корисниците ги носат врз основа на финансиските извештаи. Според тоа, информациите за секоја значајна категорија на настани по датумот на билансот на состојба се обелоденуваат во белешките, односно природата на настанот, проценка на неговото финансиско влијание или изјава дека таквата проценка не е можна.

3.23. Трансакции со поврзани страни

Трансакциите со поврзани страни, отворените ставки и нивните меѓусебни односи можат да влијаат врз оценка на работењето на друштвото од страна на корисниците на финансиските извештаи, вклучувајќи оценка на ризик во работењето на субјектот. Со цел да им се овозможи на корисниците на финансиските извештаи да формираат свое гледиште за ефектите на односите помеѓу поврзаните страни, се врши обелоденување на односите помеѓу поврзаните страни. Доколку има трансакции помеѓу поврзани страни, се обелоденуваат природата на односите со поврзаните страни, информации во врска со видовите на трансакциите и отворените салда, со цел разбирање на потенцијалните ефекти врз финансиските извештаи.

4. КЛУЧНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ РАСУДУВАЊА ВО ПРИМЕНА НА СМЕТКОВОДСТВЕНИТЕ ПОЛИТИКИ НА ДРУШТВОТО

Во однос на севкупните активности на осигурување, Друштвото е должно да издвојува адекватни технички резерви наменети за трајно обезбедување на извршувањето на обврските по договорите за осигурување и на евентуалните загуби поради ризици кои произлегуваат од работите на осигурување кои ги извршува.

Резерви за преносни премии

Резервите за преносни премии се издвојуваат за секој договор за осигурување поединечно, во висина на оној дел од бруто полисираната премија што се пренесеува во идниот пресметковен период во сооднос меѓу истечениот осигурителен период и преостанатиот период до истекот на договорот за осигурување.

Резерва за неистечени ризици

Друштвото пресметува дополнителна резерва за неистечени ризици, бруто и нето, најмалку еднаш годишно со состојба на 31 декември од тековната година; и вака пресметаниот износ се додава на процената на резервата за преносни премии направена на последниот датум од секој пресметковен период во текот на една календарска година.

Друштвото ја проценува дополнителната резерва за неистечени ризици, така што најпрво врши процена на: а) вкупните очекувани идни штети; б) вкупниот износ на трошоци кои се вкalkулирани во цената на осигурување но не се настанати до пресметковниот датум.

Резерви за бонуси и попусти

Резерви за бонуси и попусти се издвојуваат во висина еднаква на сумите кои осигурениците имаат право да ги примат врз основа на: 1) право на учество во добивката, како и други права кои произлегуваат од договорите за осигурување (бонуси), 2) право на делумно намалување на премии (попусти), и 3) право на враќање на дел од премијата.

Резерви за настанати и пријавени штети

Друштвото врши процена на очекуваниот износ на надоместок на секоја штета поединечно врз основа на прибраната документација. Доколку нема соодветна документација, се користи мислење на соодветен експерт (проценител, лекар, актуар, адвокат и сл.).

Резервите за директни и индиректни трошоци се составен дел од резервите.

Резерви за настанати но непријавени штети

Резервите за настанати но непријавени штети Друштвото првенствено ги проценува со помош на актуарски признати методи, статистички методи (за кои е неопходно да се направи развој на штетите во форма на триаголник); преку проекција на вкупните штети или преку проекција само на резервите за настанати но непријавени штети. При користење на гореспомнатите методи, Друштвото задолжително ги зема предвид соодветноста и доволноста на податоците.

Друштвото се јавува како тужена страна во поголем број на предмети од страна на физички и правни лица во вкупен износ од 247.158.808 денари (2018: 210.078 илјади денари) по основ на надомест на штета. Според проценката на Друштвото најголем дел од овие предмети имаат основа и се очекува да се исплати одредена сума, при што Друштвото има резервирано износ од 71.021.861 денари. Износот на резервација е направен врз основа на проценка и правно мислење на адвокатите и искуството кое го има Друштвото со слични предмети.

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ

Друштвото влегува во различни трансакции кои произлегуваат од неговото секојдневно работење, а кои се однесуваат на купувачите, добавувачите и вложувањата. Главните ризици на кои Друштвото е изложено и политиките за управување со нив се следните:

5.1 Управување со ризик од осигурување

Цели на управување со ризикот од осигурување

Управувањето на Друштвото со ризикот од осигурување и финансискиот ризик се критични за работењето на Друштвото. За општите договори за осигурување целта е да се одберат средства чиј рок и износ при достасување ќе биде усогласен со очекуваните парични одливи по основ на настанатите штети по тие договори.

Главната осигурителна активност на Друштвото претпоставува ризик од загуба од лица или организации кои што се директно изложени на ризикот. Овие ризици може да се однесуваат на имот, обврска, здравје, незгода или останати ризици што може да произлезат од осигурани настани. Друштвото е изложено на неизвесноста поврзана со времето на настанување, зачестеноста и тежината на штетите што произлегуваат од тие договори. Друштвото исто така е изложено и на пазарен ризик преку осигурителните и инвестиционите активности.

Друштвото управува со ризиците од осигурување преку поставување на лимити за осигурување, процедури за одобрување на трансакции со нови производи или со кои се надминуваат поставените лимити, ценовни тарифи, централизирано управување со реосигурувањето и следење на вонредни настани.

Стратегија за запишување на полиси за осигурување

Стратегијата на Друштвото за запишување на полиси за осигурување е да се постигне дисперзија со што би се обезбедило избалансирано портфолио и кое се базира на големо портфолио со слични ризици во текот на повеќе години, со што се намалува променливоста на резултатот.

Стратегија за реосигурување

Друштвото реосигурува дел од ризиците за осигурување за да ја контролира својата изложеност кон загуби и за да ги заштити изворите на капитал. Друштвото склучува комбинација од пропорционални и непропорционални договори за реосигурување за да ја намали нето изложеноста, и тоа од типовите вишок на штети, квотно реосигурување и вишок на ризик. Исто така Друштвото купува и факултативно реосигурување во одредени специфични случаи.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.1 Управување со ризик од осигурување (продолжува)

Усогласеност на средствата и обврските

Законот за супервизија на осигурувањето пропишува одредени лимити во однос на политиката за усогласување на средствата и обврските на Друштвото. Друштвото активно управува со своите финансиски средства имајќи ги во предвид лимитите одредени со Законот. Главна цел е да се усогласат паричните текови на средствата и обврските.

Табелата подолу ја дава пресметката на вложувањата на средства кои ги покриваат техничките резерви на Друштвото на ден 31 декември 2019 и 31 декември 2018 во согласност со регулативата:

	2019	2018
Вложувања на средства		
а) Пари во благајна и на сметки (макс. до 3% од технички резерви)	29.095.048	9.591.416
б) Депозити во банки (макс. до 60% од тех. резерви)	266.000.000	227.979.440
в) Хартии од вредност издадени од РМ (максимум до 80% од тех. резерви)	115.038.132	155.770.225
г) Удели и акции на инвест. фондови регист. во РМ (макс. до 20% од тех. резерви)	42.365.075	22.811.026
Вкупно средства	<u>452.498.255</u>	<u>416.152.107</u>
Технички резерви		
а) Резерви за преносни премии	214.728.908	201.334.209
б) Резерви за бонуси и попусти	269.999	269.999
в) Резерви за штети	236.088.795	184.695.605
Вкупно технички резерви	<u>451.087.702</u>	<u>386.299.813</u>
Средства кои ги надминуваат (недостасуваат) во споредба со резервите	<u>1.410.553</u>	<u>29.852.294</u>

Согласно барањата на Законот за супервизија на осигурувањето, паричните средства во благајна и средства на банкарски сметки не смеат да надминат 3%, депозити во банки кои имаат издадена дозвола од НБРМ не смеат да надминат 60% од вкупните средства кои ги покриваат резервите по договорите за осигурување. Исто така обврзниците или другите хартии од вредност издадени и гарантирани од Република Македонија не смеат да надминат 80%, како и инвестициските фондови да не надминат 20% од вкупните средства кои ги покриваат резервите по договорите за осигурување.

Вложување на средствата кои ги покриваат техничките резерви- Неживотно осигурување

На 31 декември 2019 година паричните средства во благајна и средства на банкарски сметки изнесуваат 6,4% (2018: 2,3%), депозити во банки изнесуваат 58,8% (2018: 54,8%), државните записи и државните обврзници изнесуваат 25,4% (2018: 37,4%), додека инвестициски фондови учествуваат со 9,4% (2018: 5,5%) во вкупните вложувања на средства. Со состојба на 31 декември 2019, Друштвото го надминува лимитот за вложување на средства во парични средства во благајна и средства на банкарски сметки и истиот изнесува 6,4%.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.1.1. Концентрација на ризик од осигурување

Ризикот од концентрација на осигурување може да произлезе од еден договор за осигурување или повеќе помали кои се поврзани, кои доколку настанат штетни настани може да предизвикаат значителни обврски за Друштвото. Според тоа Друштвото води посебна грижа во управување на ризикот од концентрација со тоа што прави диверзификација на портфолиото во поглед на концентрација на типови и видови на осигурителни штетни настани, географска и секторска концентрација.

Важен аспект на концентрација на ризикот од осигурување е дека може да настане со кумулирање на ризиците од повеќе поодделни класи на осигурување.

Концентрација може да настане и кај многу сериозни, ретки настани, како што се природни катастрофи, како и кај настани кои се поврзани со одредени групи или територии.

Концентрацијата на ризикот на осигурување пред и после реосигурувањето во однос на класата на прифатен осигурителен ризик е прикажана во таблицата:

Класа	31 декември 2019		
	Бруто настанати штети	Дел за реосигурување	Нето настанати штети
Незгода	23.211.803	-	23.211.803
Каско	37.683.014	-	37.683.014
Карго	492	-	492
Пожар	3.374.192	-	3.374.192
Имот	6.105.245	-	6.105.245
АО	178.646.922	(13.943.949)	164.702.973
Одговорност	1.350.462	(50.767)	1.299.695
Патничко	4.297.819	-	4.297.819
Вкупно	254.669.949	(13.994.716)	240.675.233

Класа	31 декември 2018		
	Бруто настанати штети	Дел за реосигурување	Нето настанати штети
Незгода	10.371.686	-	10.371.686
Каско	27.290.023	-	27.290.023
Карго	1.045.093	-	1.045.093
Пожар	231.713	-	231.713
Имот	14.031.373	-	14.031.373
АО	131.320.286	(11.936.909)	119.383.377
Одговорност	(39.770)	(96.265)	(136.035)
Патничко	4.188.916	-	4.188.916
Вкупно	188.439.320	(12.033.174)	176.406.146

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.1.1. Концентрација на ризик од осигурување (продолжува)

(а) Географска и секторска концентрација

Најголемиот дел на ризиците на кои е изложено Друштвото се лоцирани во Република Македонија, меѓутоа постои диверзифицираност во поглед на градовите низ Македонија и типовите на осигурителни настани. Друштвото внимателно ги следи ризиците кои произлегуваат од географската концентрираност и навремено реагира со соодветна стратегија на склучување или не склучување на договори за осигурување, онаму каде што е помал ризикот, односно поголем, респективно.

Раководството верува дека Друштвото не е изложено на значителна концентрација кон ниедна група на осигуреници од социјален, професионален, старосен или друг аспект.

(б) Концентрација од многу сериозни, ретки настани

Според нивната природа и настанување овие настани ретко се случуваат. Тие претставуваат сериозен ризик за Друштвото бидејќи случувањето на ваков настан, би имал значително влијание врз паричните одливи на Друштвото.

Друштвото води посебна стратегија за осигурување и реосигурување од овие ризици, според која за склучување на договор за осигурување и реосигурување, меѓу другите процедури, потребно е посебно одобрување од Раководството.

Друштвото редовно ја следи програмата за реосигурување, како и трошоците и користите од истата.

(в) Осигурување на лица од последици на несреќен случај (незгода)

Карактеристики

Во рамките на овој вид на осигурување се регулираат односите помеѓу осигурувачот и осигуреникот во случај на смрт од последици на несреќен случај, траен инвалидитет (инвалидитет) од последици од несреќен случај, повремена неспособност за работа (дневен надомест) и влошено здравје кое бара лекарска помош (трошоци за лекување).

Управување со ризикот

Основните ризици во оваа класа на осигурување се поврзани со дејноста на потенцијалните осигуреници, возраста, полот. Најголемиот ризик произлегува од самата природа на оваа класа на осигурување која што е непредвидлива и се случува неочекувано.

Настанот што предизвикува штета најчесто се случува ненадејно при што причината за штета лесно се определува. Во овој случај штетата може да биде пријавена со одложен рок, а нејзиното решавање ќе биде завршено по завршување на лекувањето и комплетирање на документацијата. Соодветно, осигурување на лица од последици на несреќен случај (незгода) се класифицира како долгорочно поради одложување на временските рокови.

(г) Одговорност кон трети лица

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување од одговорност кон трети лица. Согласно овие договори надомест се исплатува за настанување на осигуран настан. Истиот може да биде од материјална или нематеријална природа. Периодот на решавање на материјалните штети е пократок во однос на периодот на решавање на нематеријалните штети поради самата природа на овој тип на штети.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.1.1. Концентрација на ризик од осигурување (продолжува)

(г) Одговорност кон трети лица (продолжува)

Најголем дел од договорите за осигурување кај кои што е настаната материјална штета од одговорност кон трети лица не се предмет на значајна комплексност така што крајниот исход е помалку неизвесен. Кај нематеријалните штети, времетраењето на процесот на исплата на штетата од датумот на пријавување на штета до датумот на решавање на истата зависи од повеќе фактори како што се природата на покритието и условите на полисата.

Управување со ризикот

Управувањето со ризикот од договори за осигурување од одговорност кон трети лица се прави главно преку изборот на ризик, соодветна стратегија за инвестирање, проценка и реосигурување. Друштвото ги следи и реагира на промените на општите економски и комерцијални услови во опкружувањето во кое работи за да се осигура дека само оние ризици кои се во согласност со критериумите на Друштвото се предмет на осигурување.

Главен ризик кај нематеријалните штети кои произлегуваат од договорите за осигурување од одговорност е трендот на судовите да одредуваат високо ниво на надомест што значајно варира помеѓу предмети и различни судови.

(д) Имот

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување на имот што се наоѓа на територијата на РСМ. Договорите за осигурување на имот до одредени лимити го заштитуваат осигуреникот од загуба или штета на неговиот имот. Настанот што предизвикува штета на градежни објекти или друг имот најчесто се случува ненадејно при што причината за штета лесно се определува. Во овој случај штетата ќе биде брзо пријавена и може да биде решена без одложување. Соодветно, имотното осигурување се класификува како краткорочно, што значи дека зголемувањето на трошоците и повратот на вложувањето се од помало значење.

Управување со ризикот

Главните ризици поврзани со овие договори е ризикот од осигурување, ризикот од дејствувањата на конкуренцијата и искуството со штети. Ризикот од ова осигурување е Друштвото да го потцени ризикот кој го осигурува. Ризикот од секоја поделна полиса ќе варира во зависност од повеќе фактори како што се локацијата, воспоставените сигурносни мерки и карактеристиките на имотот. За осигурувањето на имот на физички лица се очекува голем број од имотите да бидат изложени на слични ризици. Меѓутоа ова не важи за деловните објекти. Голем број од деловните објекти претставуваат специфична комбинација на локација, вид на работење и воспоставени сигурносни мерки. Пресметката на премијата е пропорционална со ризикот овие полиси да бидат субјективни и со тоа и поризични. Друштвото го реосигурува ризикот од штета над утврдениот износ на самопридржај на Друштвото.

(ѓ) Каско осигурување на моторни возила

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување на возила на територијата на РСМ. Брзото плаќање го заштитува осигуреникот од загубата на вредноста на физичка штета на возилото и на имотот во моментот на случување на штетниот настан.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.1.1. Концентрација на ризик од осигурување (продолжува)

(ѓ) Каско осигурување на моторни возила (продолжува)

Управување со ризикот

Овие штети се помалку комплексни и потебен е пократок период истите да бидат разрешени, така што носат умерен ризик. Друштвото редовно ги следи трендовите и соодветно реагира на промените на надоместот за овој вид на штети, судските парници и зачестеноста на пријавување на штети. Зачестеноста на овие штети зависи од неповолните временски услови, цената на горивото и економските услови кои влијаат на сообраќајните активности.

(е) Општа одговорност

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување од одговорност на територијата на РСМ. Осигурувањето од одговорност ја покрива законската одговорност на осигуреникот за причинета штета со смрт, повреда на телото или здравјето како и оштетување или уништување на предмети на трето лице, предизвикани од ненадеен и неочекуван штетен настан.

Управување со ризикот

Ризикот од секоја поделна полиса ќе варира во зависност од повеќе фактори како што се локацијата, воспоставените сигурносни мерки и карактеристиките на имотот и видот на дејност на субјектот. Управувањето со ризикот од договори за осигурување од одговорност се прави преку избор на ризик, соодветна стратегија за инвестирање, проценка и реосигурување. Друштвото ги следи и реагира на промените на општите економски и комерцијални услови во опкружувањето во кое работи за да се осигура дека само оние ризици кои се во согласност со критериумите на Друштвото се предмет на осигурување.

(ж) Туристичка помош

Карактеристики

Друштвото врз основа на договорот за осигурување, а во зависност од видот на осигурителното покритие, обезбедува услуги наведени во полисата, кои произлегуваат од осигурените случаи што ќе настанат во странство и се поврзани со патувањето во странство.

Управување со ризикот

Зачестеноста на овие штети директно е поврзана со патувањата на осигурените лица, а бројот на пријавени штети е поголем во летните месеци. Настанот што предизвикува штета како причина за штета лесно се определува. Во овој случај штетата ќе биде пријавена и може да биде решена без одложување. Соодветно, патничкото осигурување се класифицира како краткорочно, што значи дека зголемувањето на трошоците и повратот на вложувањето се од помало значење.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.2 Ценовен ризик

5.2.1 Валутен ризик

Валутниот ризик претстваува ризик од промена на девизните курсеви во однос на домашната валута (МКД), кои може да влијаат врз приходите на Друштвото или врз вредноста на финансиските инструменти.

Друштвото обавува меѓународни трансакции поврзани со реосигурување, поради што Друштвото е изложено на ризик поврзан со секојдневни промени на курсевите на странските валути.

За да ја намали изложеноста на девизен ризик, Друштвото спроведува политика со која слободните парични средства од капиталот и техничките резерви ги пласира во државни обврзници и записи деноминирани во ЕУР и врши орочување во форма на девизни депозити и денарски депозити со девизна клаузула.

Друштвото влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат од вложувања на средства и набавки на услуги, при што истото е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути. Состојбата со девизните износи на средствата и обврските деноминирани во денари на 31 декември 2019 и 31 декември 2018 година по валути е следната:

Друштвото претежно е изложено на ЕУР и има позитивна нето девизна позиција.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.2 Ценовен ризик (продолжува)

5.2.1 Валутен ризик (продолжува)

Изложеноста на девизни валути според типот на финансиските средства и обврски на 31 декември 2019 година по валути е следната:

	ЕУР	МКД	Вкупно
Парични средства	74.044	29.021.004	29.095.048
Депозити во банки	-	296.000.000	296.000.000
Депозит во ГФ на НБО	-	10.814.250	10.814.250
Вложувања	85.598.885	29.439.247	115.038.132
Инвест. фондови	-	42.365.075	42.365.075
Побарувања за премии	-	100.609.472	100.609.472
Останати побарувања	190.912	23.089.503	23.280.415
Вкупно средства	85.863.841	531.338.551	617.202.392
Обврски за штети	-	4.575.938	4.575.938
Реосигурување	3.664.386	-	3.664.386
Субординирани обврски	49.188.480	15.373.150	64.561.630
Останати обврски и пвр	4.181.068	17.300.402	21.481.470
Вкупно обврски	57.033.934	37.249.490	94.283.424
Разлика-неусогласена валутна структура	28.829.907	494.089.061	522.918.968

Изложеноста на девизни валути според типот на финансиските средства и обврски на 31 декември 2018 година по валути е следната:

	ЕУР	МКД	Вкупно
Парични средства	71.668	9.519.748	9.591.416
Депозити во банки	-	277.979.440	277.979.440
Депозит во ГФ на НБО	-	11.733.378	11.733.378
Вложувања	101.251.719	54.518.506	155.770.225
Инвест. фондови	-	22.811.026	22.811.026
Побарувања за премии	-	98.743.500	98.743.500
Останати побарувања	504.097	31.901.868	32.405.965
Вкупно средства	101.827.484	507.207.466	609.034.950
Обврски за штети	-	954.539	954.539
Реосигурување	4.080.992	-	4.080.992
Субординирани обврски	49.196.000		49.196.000
Останати обврски и пвр	4.156.225	19.002.635	23.158.860
Вкупно обврски	57.433.217	19.957.174	77.390.391
Разлика-неусогласена валутна структура	44.394.267	487.250.292	531.644.559

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.2 Ценовен ризик (продолжува)

5.2.1 Валутен ризик (продолжува)

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 1% на македонскиот денар во однос на странските валути. Анализата е направена на девизните салда на средствата и обврските на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемувања на добивката, а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

	Зголемување за 1%		Намалување за 1%	
	2019	2018	2019	2018
ЕУР	288.299	841.332	(288.299)	(841.332)
Нето Ефект	288.299	841.332	(288.299)	(841.332)

5.2.2 Пазарен ризик

Ризикот од цената на капиталот е веројатноста дека цената на капиталот ќе флукутира и ќе влијае на фер вредноста на вложувањата во акции и останатите инструменти чија вредност произлегува од конкретни вложувања или од индексот на цените на капиталот. Друштвото има ангажирано значаен износ на средства во финансиски инструменти - вложувања кои се чуваат до доспевање. Истите се амортизираат во однапред определени временски интервали (фиксно доспевање) со фиксни или определиви плаќања. Пазарниот ризик постои доколку Друштвото нема можност да го чува вложувањето во финансиски инструменти со фиксно доспевање и одлучи истите да ги продаде пред рокот на доспевање, во тој случај вредноста на финансиските средства ќе флукутира како резултат на промените на пазарните цени.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.3 Кредитен ризик

Друштвото е изложено на кредитен ризик во случај кога неговите купувачи нема да бидат во состојба да ги исполнат своите обврски за плаќање. Друштвото нема значајна концентрација на кредитен ризик. Политиките и процедурите за управување со кредитниот ризик се:

а) побарувањата од купувачи се состојат од голем број на салда;

б) кај вложувањата на слободните парични средства применет е принципот на дисперзија на ризик со орочување во повеќе првокласни банки, исто така и вложувања во државни хартии од вредност.

Кредитниот ризик се однесува на ризикот дека договорната страна нема да ги исполни своите договорни обврски што ќе резултира со финансиски загуби за Друштвото. Друштвото не е изложено на значајна концентрација на кредитен ризик. Побарувањата за премии за осигурување се состојат од голем број на комитенти. Во таа насока управувањето со кредитниот ризик вклучува разумна дисперзија и намалување на концентрацијата на побарувањата во портфолиото на клиенти.

Максимална изложеност на кредитен ризик без да се земе во предвид колатералот или друго кредитно обезбедување

	2019	2018
Финансиски средства		
Вложувања во заед. контрол. ентитети	10.814.250	11.733.378
Финан. влож. кои се чуваат до доспевање	107.667.909	130.312.104
Финан. влож. расположливи за продажба	7.370.223	25.458.121
Инвестициски фондови	42.365.075	22.811.026
Депозити, заеми и останати пласмани	296.000.000	277.979.440
Побарувања за премии	100.609.473	98.743.500
Други побарувања	20.339.569	30.058.298
Пари и парични еквиваленти	29.095.048	9.591.416
	614.261.547	606.687.283

Претходната табела го покажува најлошото можно сценарио за изложеност на кредитен ризик на Друштвото на 31 декември 2019 и 31 декември 2018 година, без да се земе во предвид колатералот или друго кредитно засилување. За билансните позиции, изложеноста е изразена на нето основа како што е прикажано во билансот на состојба.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ
(продолжува)
5.3 Кредитен ризик (продолжува)

Како што е прикажано во табелата од максималната кредитна изложеност 17,4% (2018: 21,4%) се однесуваат на финансиски вложувања кои се чуваат до доспевање, 48,0% (2018: 45,7%) се однесуваат на орочени депозити додека 16,3% (2018: 16,2%) се однесуваат на побарувања од премии.

Во вложувањата во хартии од вредност Друштвото поседува должнички хартии од вредност, т.е. државни записи и обврзници издадени од Република Македонија. Во 2019 Fitch - Агенцијата за кредитен рејтинг и го додели ББ+ кредитниот рејтинг на Република Македонија.

Орочените депозити на Друштвото се инвестирани во големи и средни банки во земјата. Класификацијата на банките е согласно локалната законска регулатива пропишана од НБРСМ. На 31 декември 2019 година орочени депозити инвестирани во големи банки изнесуваат 190.000.000 МКД (2018: 212.979.440 МКД), а сите останати депозити се инвестирани во средни банки во износ од 106.000.000 МКД (2018: 65.000.000 МКД). Паричните средства и паричните еквиваленти, останатите побарувања и побарувања од работи на реосигурување не се ниту достасани ниту оштетени. Побарувања од работи на реосигурување се кон матичната компанија, понатаму реосигурани во првокласни компании за реосигурување.

Раководството е убедено во можноста за контрола и одржување минимална изложеност на кредитен ризик кој што произлегува по основ на побарувања од премии и вложувања во финансиски инструменти.

Структурата на побарувањата од премии на 31 декември 2019 е како што следи:

	Бруто изложеност	Исправка на вредност	Нето изложеност
Недоспеани побарувања	66.068.108	-	66.068.108
Доспеани, но неоштетени побарувања	11.625.635	-	11.625.635
Доспеани и оштетени побарувања	83.652.708	60.736.978	22.915.730
	161.346.451	60.736.978	100.609.473

Структурата на побарувањата од премии на 31 декември 2018 е како што следи:

	Бруто изложеност	Исправка на вредност	Нето изложеност
Недоспеани побарувања	66.053.015	-	66.053.015
Доспеани, но неоштетени побарувања	12.303.006	-	12.303.006
Доспеани и оштетени побарувања	76.380.923	55.993.444	20.387.479
	154.736.944	55.993.444	98.743.500

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.4 Каматен ризик

Друштвото се изложува на ризик од промени на каматни стапки во случај кога има пласирано депозити во банки договорени по варијабилни каматни стапки. Со оглед дека Друштвото има депонирани средства во банки може да се каже дека постои изложеност спрема ваков вид на ризик и истиот е даден во табелите подолу.

Друштвото се изложува на ризик од промени на каматни стапки во случај кога има пласирано средства кај банки договорени по варијабилни каматни стапки.

Сметководствената вредност на финансиските средства и обврски според изложеноста на каматниот ризик на крајот од годините е како што следи:

	<u>31 Декември 2019</u>	<u>31 Декември 2018</u>
Финансиски средства		
<i>Некаматносни:</i>		
- Парични средства	27.860	67.967
- Побарувања за премии	100.609.473	98.743.500
- Останати побарувања	23.089.503	31.901.868
	<u>123.726.836</u>	<u>130.713.335</u>
 <i>Каматносни со променлива камата</i>		
- Парични средства	29.067.188	9.523.449
- Депозити во банки	66.000.000	66.000.000
- Депозити во ГФ на НБО	10.814.250	11.733.378
- Инвестициски фондови	42.365.075	22.811.026
	<u>148.246.513</u>	<u>110.067.853</u>
 <i>Каматносни со фиксна камата:</i>		
- Вложувања во државни обврзници	115.038.132	155.770.225
- Депозити во банки	230.000.000	211.979.440
	<u>115.038.132</u>	<u>155.770.225</u>
	<u>617.011.481</u>	<u>608.530.853</u>
 Финансиски обврски		
<i>Некаматносни:</i>		
- Обврски за штети	3.825.938	954.539
- Обврски кон реосигурители	3.664.386	4.080.992
- Останати тековни обврски	16.032.027	16.076.273
	<u>23.522.351</u>	<u>21.111.804</u>
 <i>Каматносни со фиксна камата:</i>		
- Финансиски лизинг	-	261.869
- Субординиран заем	64.561.630	49.196.000
	<u>64.561.630</u>	<u>49.457.869</u>
	<u>88.083.981</u>	<u>70.569.673</u>

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.4 Каматен ризик (продолжува)

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 2% процентни поени на каматните стапки на депонираните средства. Анализата е направена на салдата на депозити во банки и депозити во Гарантниот фонд на Националното биро за осигурување, на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемувања на добивката, а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

	Зголемувања за 2%		Намалувања за 2 %	
	2019	2018	2019	2018
Финансиски средства со променлива камата	7.564.930	6.440.946	(7.564.930)	(6.440.946)

5.5 Ликвидносен ризик

Ликвидносен ризик или ризик од неликвидност постои кога Друштвото нема да биде во состојба со своите парични средства редовно да ги плаќа обврските спрема своите доверители. Најголемото ризик од ликвидност со кој се соочува Друштвото се дневните барања за расположливите парични средства во однос на појавата на штети од договорите за осигурување.

Друштвото управува со ликвидноста преку политиката за ризик на ликвидност која се спроведува со: планирање на тековните и можните одливи на парични средства и соодветни приливи на истите; редовна контрола на ликвидноста и усвојување на соодветни мерки за спречување или отстранување на причините за неликвидност.

Друштвото е должно да ја одржува својата ликвидност согласно Законот за супервизија на осигурувањето, врз основ на кој ликвидните средства на осигурителното друштво кое се занимава со неживотно осигурување и/или пак реосигурување треба во секој момент да бидат барем еднакви на доспеаните обврски и обврските кои наскоро ќе доспеат.

Ваквиот ризик се надминува со константно обезбедување на потребната готовина за сервисирање на своите обврски и Друштвото нема вакви проблеми во своето работење.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.5. Ликвидносен ризик (продолжува)

Следната табела ја дава рочноста на финансиските средства и обврски на Друштвото со состојба на 31 декември 2019 година според нивната договорна преостаната рочност:

	<u>До 1 год.</u>	<u>1-3 год.</u>	<u>3-5 год.</u>	<u>Над 5 год.</u>	<u>Вкупно</u>
Парични средства	29.095.048	-	-	-	29.095.048
Депозити во банки	76.000.000	209.000.000	11.000.000	-	296.000.000
Депозит во ГФ на НБО	-	-	-	10.814.250	10.814.250
Вложувања во ХВ	35.759.402	51.987.543	10.299.865	16.991.322	115.038.132
Инвестициски фондови	42.365.075	-	-	-	42.365.075
Побарувања за премии	100.609.473	-	-	-	100.609.473
Останати побарувања	23.089.503	-	-	-	23.089.503
	<u>306.918.501</u>	<u>260.987.543</u>	<u>21.299.865</u>	<u>27.805.572</u>	<u>617.011.481</u>
Технички резерви	473.839.026	-	-	-	473.839.026
Резервирања	-	-	-	1.071.047	1.071.047
Обврски за штети	3.825.938	-	-	-	3.825.938
Реосигурување	3.664.386	-	-	-	3.664.386
Финансиски обврски	-	-	-	64.561.630	64.561.630
Останати обврски	10.316.235	-	-	-	10.316.235
	<u>491.645.585</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>65.632.677</u>	<u>557.278.262</u>
Нето ликвидносен гап	<u>(184.727.084)</u>	<u>260.987.543</u>	<u>21.299.865</u>	<u>(37.827.105)</u>	<u>59.733.219</u>

Раководството на редовна основа ја мониторира ликвидноста преку дневни, месечни и квартални извештаи. Ликвидносните гапови се појавуваат поради ограничените можности за вложување на Друштвото и преферирање на долгорочни инвестиции со повисоки приноси.

Следната табела ја дава рочноста на финансиските средства и обврски на Друштвото со состојба на 31 декември 2018 година според нивната доспеаност:

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.5. Ликвидносен ризик (продолжува)

	<u>До 1 год.</u>	<u>1-3 год.</u>	<u>3-5 год.</u>	<u>Над 5 год.</u>	<u>Вкупно</u>
Парични средства	9.591.416	-	-	-	9.591.416
Депозити во банки	70.979.440	207.000.000	-	-	277.979.440
Депозит во ГФ на НБО	-	-	-	11.733.378	11.733.378
Вложувања во ХВ	111.634.891	30.069.950	14.065.384	-	155.770.225
Инвестициски фондови	22.811.026	-	-	-	22.811.026
Побарувања за премии	98.743.500	-	-	-	98.743.500
Останати побарувања	31.901.868	-	-	-	31.901.868
	<u>345.662.141</u>	<u>237.069.950</u>	<u>14.065.384</u>	<u>11.733.378</u>	<u>608.530.853</u>
Технички резерви	291.104.022	73.301.423	23.114.376	14.251.827	401.771.648
Резервирања	-	-	-	881.651	881.651
Обврски за штети	954.539	-	-	-	954.539
Реосигурување	4.080.992	-	-	-	4.080.992
Финансиски обврски	261.869	-	49.196.000	-	49.457.869
Останати обврски	16.076.811	-	-	-	16.076.811
	<u>312.478.233</u>	<u>73.301.423</u>	<u>72.310.376</u>	<u>15.133.478</u>	<u>473.223.510</u>
Нето ликвидносен гап	<u>33.183.908</u>	<u>163.768.527</u>	<u>(58.244.992)</u>	<u>(3.400.100)</u>	<u>135.307.343</u>

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.6 Даночен ризик

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Друштвото се предмет на даночна контрола од страна на даночните власти во период од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и како резултат на овие контроли може да се појави дополнителна даночна обврска заради сопствена интерпретација на законската регулатива од страна на даночните авторитети. Според проценките на Раководството на Друштвото на датумот на овие извештаи, не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијални материјално значајни обврски по овој основ.

Согласно измените во законот за данок на добивка во 2019 година и Правилникот за формата и содржината на извештајот за трансферни цени (Службен весник на РСМ бр. 59/2019), Друштвото има обврска да изготви извештај за трансферни цени за 2019 година најдоцна до 30 септември 2020 година. До датумот на овој извештај, Друштвото нема изготвено извештај за трансферни цени во согласност со законската регулатива. Друштвото спроведува редовна проценка на потенцијалните даночни ефекти што се очекува да произлезат од новите барања за трансферни цени. Раководството на Друштвото оценува дека таквите износи што можат да се појават нема да имаат никаков материјален ефект врз финансиските извештаи и пријавените даноци.

5.7 Управување со ризикот од капитал

Агенцијата за супервизија на осигурување како главен регулатор ја следи адекватноста на капиталот на Друштвото во целина. Друштвото е должно да одржува стапка на адекватност на капиталот во однос на обемот на работа и класите на осигурување во рамките на неживотно осигурување и/или реосигурување, во било кое време најмалку во висина на нивот на маргината на солвентност.

Капиталот на Друштвото согласно законските барања е составен од основен и дополнителен капитал и е пресметан на следниот начин:

При пресметка на основниот капитал на Друштвото се земаат во предвид следните ставки:

- уплатен акционерски капитал со исклучок на уплатен акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции;
- резерви на Друштвото (законски и статутарни) кои не произлегуваат од договорите за осигурување;
- пренесена нераспределена добивка;
- нераспределена добивка од тековната година (по одбивање на даноците и придонесите, како и дивиденда предвидена за исплата), доколку е потврдена од овластен ревизор.

При пресметка на основниот капитал на Друштвото следните ставки се сметаат за одбитни:

- сопствени акции кои ги поседува Друштвото;
- долгорочни нематеријални средства;
- пренесена непокриена загуба и загуба од тековната година.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.7 Управување со ризикот од капитал (Продолжува)

При пресметка на дополнителниот капитал на Друштвото, кој не смее да биде повисок од 50% од основниот капитал се земаат во предвид следните ставки:

- уплатен акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции;
- премии од емитирани кумулативни приоритетни акции;
- субординирани должнички инструменти;
- хартии од вредност со неопределен рок на доспевање.

Одржувањето на адекватноста на капиталот и користењето на сопствените средства редовно се следат од страна на Раководството на Друштвото.

Табелата подолу ја дава пресметката на вкупниот капитал и односот со маргината на солвентност и гарантниот фонд на Друштвото на ден 31 декември 2019 и 31 декември 2018 во согласност со регулативата. Друштвото е во согласност со пропишаните барања.

	2019	2018
1. Капитал		
а) Уплатен акционерски капитал	322.963.125	322.963.125
б) Резерви	1.631.191	1.631.191
в) Нераспоредена добивка	-	-
г) Акумулирана добивка	1.631.191	1.631.191
д) Откупени сопствени акции (-)	-	-
ѓ) Нематеријални средства (-)	(2.155.564)	(1.962.996)
е) Акумулирана и тековна загуба (-)	(196.994.875)	(128.987.129)
ж) Субординиран заем	63.537.534	29.517.600
Вкупно капитал	190.612.602	224.792.982
2. Маргина на солвентност	80.063.350	75.280.231
3. Гарантен фонд (3,000,000 ЕУР)	184.456.800	184.485.000
4. Вишок на капитал над маргина на солвентност	110.549.252	149.512.751
5. Вишок на капитал над гарантен фонд	6.155.802	40.307.982

Потребното ниво на маргина на солвентност е пресметано според двата метода согласно Законот за супервизија на осигурувањето, при што според методот на стапка на премија изнесува 80.063.350 денари, додека според методот на стапка на штети изнесува 53.286.452 денари. Се користи повисокиот пресметан износ од двата методи.

Капиталот на друштвото за осигурување кое врши работи на неживотно осигурување и/или реосигурување во секое време треба да биде барем еднаков на потребното ниво на маргината на солвентност на друштвото за осигурување, кое се пресметува со примена на методот стапка на премија или методот - стапка на штета, во зависност од тоа кој ќе даде повисок резултат.

Гарантниот фонд изнесува 1/3 од маргината на солвентност, но не понизок од износот според кој Друштвото има добиено дозвола за работа, а тој изнесува 3.000.000 ЕУР.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.8 Ризик на финансирање

Друштвото врши финансирање на своето работење исклучиво со сопствени средства поради што не користи краткорочни или долгорочни кредити и заеми од банки и други друштва. Друштвото континуирано ја следи својата задолженост преку соодветна анализа. Друштвото располага со финансиски средства и обврски кои ги вклучуваат побарувањата од купувачи, вложувањата расположливи за продажба, обврските кон добавувачи како и нефинансиски средства за кои голем број на сметководствени политики и обелоденувања бараат утврдување на нивната објективна вредност.

5.9 Оперативен ризик

Оперативен ризик е ризик од загуби поради неадекватни или погрешни внатрешни деловни процеси, односно настани предизвикани од грешки на вработените, грешки во системот, настанување на неповолни надворешни настани; исто така го вклучува и правниот ризик.

Системот на управување со оперативен ризик е воспоставен низ неколку аспекти и нивоа како што следи:

- Управувањето со ИТ ризиците е надлежност на Одделението за информатичка поддршка на деловните процеси, а регулирано е со следните интерни акти на Друштвото: Стратегија на развој на ИТ системот, Регистар, методологија на проценка на ИТ ризиците, Политика на безбедност на ИТ системот, Процедура за управување со правата на пристап.
- Работење на второстепената комисија за процесите за обработка на штети кои дополнително претставуваат еден од изворите на оперативните ризици, како и управување со корпоративната сигурност.
- Секторот за внатрешна ревизија во согласност со годишниот план за работа, ги ревидира деловните процеси и издава препораки за унапредување на истите, со цел на подобрување на системот на интерни контроли.
- Усогласување со законската регулатива е дел од оперативните ризици со кои се соочува Друштвото. Секое одговорно лице на сектор или одделение има обврска да ја следи законската регулатива од својата област и во случај на измена на законската регулатива истата да ја примени. Функцијата на усогласување со прописите на Друштвото е координирана од страна на работникот распореден на работно место Стручњак за корпоративно управување и усогласеност со прописи.
- Одборот за ризици како советодавно тело, дава мислење дали предложените активности соодветно го покриваат ризикот и дали постои значаен ризик на кој Друштвото е изложен.
- Одборот на директори ќе биде известен за сите значајни ризици од законска неусогласеност на кое е Друштвото изложено.
- Останатите оперативни ризици, односно оперативни ризици во останатите деловни процеси и организациски единици се третирали преку контролните механизми (интерни контроли) во оделните процеси, а се регулирани со правилници и останати интерни акти која ги пропишуваат и регулираат предметните процеси и активности.

Друштвото има вложувања во инвестициски фондови (WVP, КД Фондови и КБ Публикум Инвест), кои ги користи како брз пристап до ликвидносни извори. Друштвото управува со оперативниот ризик преку разгледување на редовните месечни извештаи за вложувањата кои ги добиваат од Фондовите, како и годишни анализи на ревидираните финансиски извештаи.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.10 Утврдување на објективна вредност

Финансиски инструменти кои се евидентирани по објективната вредност

Друштвото располага со финансиски средства и обврски кои ги вклучуваат побарувањата од купувачи, вложувањата расположливи за продажба, вложувања за тргување, обврските кон добавувачи како и нефинансиски средства за кои голем број на сметководствени политики и обелоденувања бараат утврдување на нивната објективна вредност.

Објективната вредност претставува износ за кој некое средство може да се замени или обврска да се подмири по договорни услови. Утврдувањето на објективната вредност се базира на пазарните вредности на средствата и обврските кои во билансот на состојба не се презентирани по објективна вредност.

Друштвото ги класификува финансиските средства и обврски согласно хиерархијата за техники на вреднување и информациите дали потребните инпути за вреднување се јавно достапни или не, согласно која постојат три нивоа на хиерархија на објективна вредност и тоа:

Ниво 1 - објективната вредност е утврдена со директна примена/повикување на котирана пазарна цена на финансиските инструменти на активен пазар.

Ниво 2 - објективната вредност е утврдена со примена на техники за вреднување коишто содржат влезни информации (инпути) од активни пазари (влезните информации може директно или индиректно да се потврдат и да се следат на активните пазари, како на пр.: котирани цени на активен пазар за слични финансиски инструменти, или сите значајни влезни информации во моделот за одредување на објективната вредност може да се потврдат и да се следат на активниот пазар).

Доколку за вредноста на вложувањата не постојат пазарни информации, вреднувањето се врши преку дисконтирање на идните парични приливи и одливи со примена на методот на ефективна каматна стапка. Евентуалните разлики на ваквото вреднување и сметководствената вредност на вложувањата се евидентира во ревалоризационите резерви на Друштвото.

Ниво 3 - објективната вредност е утврдена со примена на техники за вреднување коишто содржат влезни информации (инпути) коишто не можат директно или индиректно да се потврдат и да се следат на активни пазари, односно врз основа на техники за вреднување во кои најголемо учество имаат информациите за ризиците на финансиските инструменти коишто не можат да се следат и да се потврдат на активни пазари.

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.10 Утврдување на објективна вредност (продолжува)

Финансиските средства кои се евидентирани по објективна вредност во Извештајот за финансиската позиција се групирани според нивото на хиерархија на објективната вредност како што следи:

2019 година	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	7.370.223	-	7.370.223
Финансиски вложувања за тргување	42.365.075	-	-	42.365.075
Вкупно	42.365.075	7.370.223	-	49.735.298
2018 година	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	25.458.121	-	25.458.121
Финансиски вложувања за тргување	22.811.026	-	-	22.811.026
Вкупно	22.811.026	25.458.121	-	48.269.147

Финансиски инструменти кои не се евидентирани по објективната вредност

Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во Билансот на состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	2019		2018	
	Вкупна евидентира- на вредност	Вкупна објективна вредност	Вкупна евидентира- на вредност	Вкупна објективна вредност
Средства				
Должнички хартии од вредност чувани до достасување	107.667.909	107.667.909	130.312.104	130.312.104
Орочени депозити	296.000.000	296.000.000	277.979.440	277.979.440
Побарувања од осигуреници и останати побарувања	123.698.976	123.698.976	130.645.368	130.645.368
Парични средства и парични еквиваленти	29.095.048	29.095.048	9.591.416	9.591.416
Вкупно	556.461.933	556.461.933	548.528.328	548.528.328

5 УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжува)

5.10 Утврдување на објективна вредност (продолжува)

Претпоставки користени при одредувањето на објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски

Со оглед на фактот дека не постои доволно пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купувањата и продажбите на финансиските средства и обврски, како и со оглед на тоа дека не постојат објавени пазарни информации, за целите на обелоденувањата поврзани со објективната вредност на финансиските средства и обврски, Друштвото ја користеше техниката на анализа на дисконтираните готовински текови. При ваквата техника на вреднување се користат каматните стапки за финансиски инструменти со слични карактеристики, со цел да се добијат релевантни проценки на цените од тековните пазарни трансакции. Земајќи ја предвид краткорочноста на побарувањата не постои значајно отстапување на нивната сметководствена вредност во однос на нивната објективна вредност.

6 СЕГМЕНТНО ИЗВЕСТУВАЊЕ

Со оглед на својата големина и активности, Друштвото во текот на своето работење не е организирано во посебни сегменти, ниту како деловни (бизнис) сегменти, ниту како географски сегменти. Поради ова, не се врши сегментно презентирање на работењето на Друштвото.

7 ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА)

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Бруто запишани (полисирани) премии	459.102.008	422.123.934
Промени во резерви за преносни премии	<u>(13.163.612)</u>	<u>(19.166.859)</u>
	<u>445.938.396</u>	<u>402.957.075</u>
Бруто премија предадена во реосигурување	(33.562.710)	(32.248.649)
Промени во премија предадена во реосигурување	(231.087)	508.598
	<u>412.144.599</u>	<u>371.217.024</u>
Вкупно заработена премија, нето	<u>412.144.599</u>	<u>371.217.024</u>

7.1. БРУТО ПОЛИСИРАНА ПРЕМИЈА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Класа		
Имот	16.602.291	16.742.119
Каско	52.878.185	48.457.096
Незгода	46.459.852	33.440.293
АО и зелена карта	269.238.541	275.094.930
Транспорт	1.274.096	766.737
Патничко осигурување	18.540.176	12.942.570
Пожар	49.637.849	32.243.927
Општа одговорност	4.325.295	2.123.726
Останати	<u>145.723</u>	<u>312.516</u>
Вкупно	<u>459.102.008</u>	<u>422.123.914</u>

7.2. БРУТО ПОЛИСИРАНА ПРЕМИЈА ПРЕДАДЕНА ВО РЕОСИГУРУВАЊЕ/РЕТРОЦЕСИЈА

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
<i>Премија за реосигурување</i>		
Незгода	575.590	1.696.955
Зелена карта/ АО/Каско	16.063.851	12.682.932
Транспорт/CMR	5.001.895	5.151.081
Пожар-Имот	8.714.225	11.455.878
Општа одговорност	3.126.716	1.165.050
Останати	<u>80.433</u>	<u>96.753</u>
Вкупно	<u>33.562.710</u>	<u>32.248.649</u>
<i>Промена во преносна премија од реосигурување(белешка 7.3)</i>	231.087	(508.598)
Вкупно	<u>33.793.797</u>	<u>31.740.051</u>

7.3. ДЕЛ ЗА СОСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ

	2019	2018
Бруто резерви за преносна премија		
Состојба на 01.01	4.993.227	4.484.862
Движење во тековна година (белешка 7.2)	(231.087)	508.365
Состојба на 31.12	<u>4.762.140</u>	<u>4.993.227</u>
Бруто резерви за штети		
Состојба на 01.01	10.478.609	287.156
Движење во тековна година (белешка 11)	7.510.575	10.191.453
Состојба на 31.12	<u>17.989.184</u>	<u>10.478.609</u>
Вкупно	<u>22.751.324</u>	<u>15.471.836</u>

Заработена премија (нето приходи од премија) (продолжува)

7.3. ПРОМЕНА ВО БРУТО РЕЗЕРВА ЗА ПРЕНОСНА ПРЕМИЈА

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Класа		
Автоодговорност	4.376.417	(11.052.243)
Каско	(614.931)	(2.668.470)
Незгода	(5.697.406)	1.700.337
Туристичка помош	(2.939.219)	(651.163)
Пожар	(8.439.918)	(7.198.931)
Општа одговорност	(741.041)	43.717
Други имоти	879.294	414.811
Финансиски загуби	21.932	(40.833)
Правна помош	2.708	2.099
Незгода	1.199	(776)
Карго	(12.647)	284.593
Вкупно	<u>(13.163.612)</u>	<u>(19.166.859)</u>

8 ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Приходи од камати	10.613.426	11.101.688
Позитивни курсни разлики	803.935	663.940
Амортизација на дисконтот на обврзници	2.973.605	3.456.074
Нереализирани добивки од сведување на објективна вредност на удели во инвестициски фондови (белешка 24)	516.854	370.144
Реализирани добивки од продажба на удели во инвестициски фондови (белешка 24)	37.195	48.166
Вкупно	<u>14.945.015</u>	<u>15.640.012</u>

8.1. ПРИХОДИ ОД КАМАТИ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Приходи од камати на орочени средства (белешка 25)	7.148.919	6.843.973
Приходи од камати од вложувања	3.206.628	3.973.862
Приходи од камати од ГФ	257.763	283.519
Останато	117	334
Вкупно	<u>10.613.427</u>	<u>11.101.688</u>

9 ПРИХОДИ ПО ОСНОВ НА ПРОВИЗИИ ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ И ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Приходи од провизија од реосигурување	2.702.870	2.688.505
Приходи од регреси	2.652.955	3.514.125
Вкупно	5.355.825	6.202.630

10 ОСТАНАТИ ПРИХОДИ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Приходи по основ на наплатени судски трошоци, надоместоци и камати	3.521.143	3.755.680
Приходи од продажба на материјални средства кои служат на дејноста	765.580	-
Останати приходи	561.969	1.290.886
Вкупно	4.848.692	5.046.566

11 НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ)

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
<i>Бруто исплатени штети:</i>		
Незгода	20.304.111	19.716.406
Каско	30.870.810	29.966.697
Имотни осигурувања	6.468.419	15.085.241
Пожар	3.407.283	349.064
Автоодговорност	139.125.222	131.424.546
Патничко осигурување	4.956.780	3.535.006
Транспорт	200.492	640.730
Општа одговорност	41.824	2.215
Извидување и проценка на штети	2.709.318	2.460.205
Бруто исплатени штети	208.084.259	203.180.110
Бруто реализирани регреси	(12.318.075)	(23.100.220)
Бруто исплатени штети-дел од реосигурување	(6.484.141)	(1.877.721)
Вкупно	189.282.043	178.202.169

ПРОМЕНИ ВО БРУТО РЕЗЕРВИ ЗА ШТЕТИ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Настанати и пријавени штети (РБНС)	39.874.419	4.512.993
Настанати и непријавени штети (ИБНР)	17.419.180	1.394.694
Резерви за директни и индиректни трошоци	1.610.166	2.451.743
Вкупно	58.903.765	8.359.430

Настанати штети (нето трошоци за штети) (продолжува)

ПРОМЕНИ ВО БРУТО РЕЗЕРВИ ЗА ШТЕТИ-ДЕЛ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ

	2019	2018
Промена во РБНС дел за реосигурување	(7.221.038)	(9.320.997)
Промена во ИБНР дел за реосигурување	(289.537)	(834.456)
Вкупно (белешка 7.3)	(7.510.575)	(10.155.453)

12 ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ

	2019	2018
Трошоци за одобрени попусти кои не зависат од резултатот	5.479.615	4.137.430
Трошоци за одобрени попусти за добра деловна сортаботка	2.824.955	1.541.301
Трошоци за одобрени попусти за регреси	990.585	497.927
Трошоци за одобрени попусти за останато	179.325	130.534
	9.474.480	6.307.192

13 НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕ

13.1 ТРОШОЦИ ЗА СТЕКНУВАЊЕ

	2019	2018
Бруто плати на вработени во внатрешна продажна мрежа	50.290.213	50.116.596
Провизија	58.930.510	47.053.815
Останати трошоци за стекнување	4.571.103	6.749.486
Промена во одложени трошоци за стекнување (белешка 29)	(9.031.704)	(7.341.434)
	104.760.122	96.578.463

Нето трошоци за спроведување на осигурување (продолжува)

13.2 АДМИНИСТРАТИВНИ ТРОШОЦИ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Амортизација на материјални и нематеријални средства (белешка 19 и 20)	5.174.290	5.004.099
Трошоци за вработени	41.123.631	37.602.503
Договори на дело (надворешни соработници)	10.050.784	9.453.382
Трошоци за пропаганда и реклама	5.178.890	8.083.550
Закупнина	12.276.354	13.015.282
Трошоци за телекомуникации	4.702.875	4.500.594
Надомести за членови на Одбор на Директори	205.024	205.001
Потрошени материјали и енергија	4.747.608	4.300.204
Банкарски услуги и членарина на здруженија	3.396.587	2.877.769
Надомест на трошоци на вработените	1.411.406	1.904.877
Останати оперативни расходи	1.757.857	8.671.417
Вкупно	<u>99.025.306</u>	<u>95.618.678</u>

14 ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Расходи од камати	4.056.795	4.028.153
Негативни курсни разлики	980.803	976.119
Останати трошоци од вложувања	79.259	98.014
Вкупно	<u>5.116.857</u>	<u>5.102.286</u>

15 ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Трошоци за учество во штети во ГФ на НБО	7.883.588	9.134.819
Трошоци за противпожарен придонес и безбедност	13.359.985	10.440.038
Трошоци за финансирање на НБО и АСО	5.312.985	5.193.204
Други	783.204	938.804
Вкупно	<u>27.339.762</u>	<u>25.706.865</u>

16 ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКЛУЧУВАЈЌИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Загуби поради обезвреднување на регреси, заеми и останати побарувања, нето (белешка 26)	13.402.084	5.778.648
Трошоци за казни и судски трошоци	3.375	204.568
Останати трошоци	<u>761.123</u>	<u>120.090</u>
Вкупно	<u>14.166.582</u>	<u>6.103.306</u>

17 ДАНОК ОД ДОБИВКА ОДНОСНО ЗАГУБА

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Финансиски резултат во биланс на успех	(68.007.745)	(7.376.400)
Непризнаени расходи:	6.400.510	6.506.308
Надомести на вработени (непризнати)	138.503	196.460
Репрезентација, спонзорства и донации	2.038.993	2.523.514
Премии за осигурување (лица)	172.119	171.145
Данок на задршка	403.407	403.379
Други усогласувања на расходи	1.052.288	1.651.154
Преостаната сегашна вредност на основни средства	225.513	-
Камата по кредити	<u>2.369.687</u>	<u>1.560.656</u>
Даночна основа	-	-
Данок од добивка во биланс на успех	-	-
Ефективна даночна стапка	-	-

18 ЗАРАБОТУВАЧКА (ЗАГУБА) ПО АКЦИЈА

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Нето добивка (загуба) која им припаѓа на имателите на обични акции	<u>(68.007.745)</u>	<u>(7.376.399)</u>
	Акции 2019	Акции 2018
Издадени обични акции на 1 јануари	<u>52.500</u>	<u>52.500</u>
Издадени обични акции во годината	-	-
Пондериран просечен број на обичните акции на 31 декември	<u>52.500</u>	<u>52.500</u>
Основна заработувачка (загуба) по акција (МКД)	<u>(1.295)</u>	<u>(140)</u>

19 НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Набавна вредност		
Почетна состојба	12.972.338	11.638.068
Набавки	883.710	1.370.589
Расходување	-	(36.319)
Вкупно набавна вредност	<u>13.856.048</u>	<u>12.972.338</u>
Акумулирана амортизација		
Почетна состојба	11.009.342	10.460.662
Амортизација за годината	691.142	584.999
Расходување	-	(36.319)
Вкупно акумулирана амортизација	<u>11.700.484</u>	<u>11.009.342</u>
Нето сегашна вредност на 31 Декември	<u>2.155.564</u>	<u>1.962.996</u>

Нематеријалните средства се состојат од набавен апликативен софтвер за осигурително работење.

Залог врз нематеријални средства

На 31 декември 2019 и 2018 година, Друштвото нема дадено нематеријални средства под залог и истите во целост се користат за вршење на дејност на Друштвото.

20 МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Градежни објекти	Опрема и мебел	Влож. во туѓ имот	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност					
Состојба на 1 јануари 2018	5.037.027	29.161.690	7.960.813	-	42.159.530
Набавки	-	1.114.431	6.566.424	-	7.680.855
Расходување	-	(1.163.580)	-	-	(1.163.580)
Состојба на 31 декември 2018/ 1 јануари 2019	5.037.027	29.112.541	14.527.237	-	48.676.805
Набавки	-	610.705	122.224	-	732.929
Расходувања и продажби	-	(1.796.097)	(7.651.063)	-	(9.447.160)
Состојба на 31 декември 2019	5.037.027	27.927.149	6.998.398	-	39.962.574
Акумулирана амортизација					
Состојба на 1 јануари 2018	875.289	21.859.330	7.389.023	-	30.123.642
Амортизација за 2018 година	113.905	3.169.106	1.136.089	-	4.419.100
Расходување	-	(1.163.580)	-	-	(1.163.580)
Состојба на 31 декември 2018/ 1 јануари 2019	989.194	23.864.856	8.525.112	-	33.379.162
Амортизација за 2019 година	113.905	2.980.116	1.389.127	-	4.483.148
Расходувања и продажби	-	(1.739.554)	(7.448.269)	-	(9.187.823)
Состојба на 31 декември 2019	1.103.099	25.105.418	2.465.970	-	28.674.487
Сегашна вредност на 31.12.2018	4.047.833	5.247.685	6.002.125	-	15.297.643
Сегашна вредност на 31.12.2019	3.933.928	2.821.731	4.532.428	-	11.288.087

Друштвото располага со два сопствени деловни простории во Скопје, додека за останатиот деловен простор земен под оперативен наем плаќа месечна закупнина. Во текот на 2019 година, Друштвото изврши отпис на вложувања во туѓ имот за кои договорот за наем е истечен и истите повеќе не се користат од страна на Друштвото.

Залог врз опрема

На 31 декември 2019 и 2018 година Друштвото нема дадена опрема и градежни објекти под залог и истите во целост се користат за вршење на дејност на Друштвото.

21 ВЛОЖУВАЊА ВО ЗАЕДНИЧКИ КОНТРОЛИРАНИ ЕНТИТЕТИ

	2019	2018
Учество во Гарантен Фонд	10.754.250	11.673.378
Основна главнина во НБО	60.000	60.000
Вкупно вложувања во заеднички контролирани ентитети	<u>10.814.250</u>	<u>11.733.378</u>

22 ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА КОИ СЕ ЧУВААТ ДО ДОСТАСУВАЊЕ

	2019	2018
Вложувања во државни обврзници-номинална вредност	113.140.819	138.605.551
Дисконт на обврзници	(5.472.910)	(8.293.447)
Вкупно вложувања кои се чуваат до доспевање	<u>107.667.909</u>	<u>130.312.104</u>

Со состојба на 31 декември 2019 година, Друштвото има вложувања во државни обврзници купени на македонската берза кои имаат рокови на доспевање од 10 години (2018: над една година) и каматни стапки од 1,45 - 2,5% годишно (2018: 2% годишно).

23 ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА РАСПОЛОЖЛИВИ ЗА ПРОДАЖБА

Со состојба на 31 декември 2019 година, Друштвото има вложувања во државни обврзници за денационализација во износ од 7.370.223 денари (2018: 25.458.121 денари) купени на македонската берза кои имаат рокови на доспевање од 3 до 9 години (2018: над една година) и фиксна каматна стапка од 2% годишно (2018: 2% годишно).

24 ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ЗА ТРГУВАЊЕ

	2019	2018
Удели во инвестициони фондови	22.811.026	24.392.716
Промена на објективната вредност преку билансот на успех (белешка 8)	554.049	418.310
Продажба на влогови	(66.962.805)	(71.000.000)
Купување на влогови	85.962.805	69.000.000
Вкупно вложувања за тргување	<u>42.365.075</u>	<u>22.811.026</u>

Со состојба на 31 декември 2019 година, Друштвото има вложувања во КД Фондови, КБ Фондови и WVP инвестициски кеш фонд. Објективна вредност на удели во инвестициски фондови изнесува 42.365.075 денари (2018: 22.811.026 денари) усогласена според вредноста на нето имотот по удел на Фондовите на тој датум.

25 ДЕПОЗИТИ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Депозити во банки:		
Шпаркасе Банка АД Скопје	16.000.000	25.000.000
НЛБ Тутунска Банка АД Скопје	26.000.000	27.979.440
Халк Банка Скопје	15.000.000	55.000.000
Стопанска Банка АД Скопје	99.000.000	80.000.000
Комерцијална Банка АД Скопје	20.000.000	20.000.000
Охридска Банка АД Скопје	30.000.000	30.000.000
Прокредит Банка	49.000.000	40.000.000
Стопанска Банка АД Битола	11.000.000	-
Уни Банка АД Скопје	30.000.000	-
Вкупно депозити во банки	<u>296.000.000</u>	<u>277.979.440</u>

Со состојба на 31 декември 2019 година, Друштвото има орочени депозити во банки со рок на орочување од 1 до 5 години (2018: над 1 година) и каматна стапка од 1,00-3,20% (2018: 1,25-3.00%). Друштвото остварува приходи од камати од ваквите депозити и истите се прикажани во рамките на приходите од вложувања (белешка 8.1).

26 ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТНИ НА ОСИГУРУВАЊЕ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Побарувања од премии:		
Побарувања од осигуреници и посредници	161.346.451	154.736.944
Исправка на вредност на побарувања за премии	(60.736.978)	(55.993.444)
Вкупно побарувања	<u>100.609.473</u>	<u>98.743.500</u>
Доспевање на побарувањата:		
Недоспеани	66.068.108	66.053.015
Од 0-31 дена	11.625.635	12.303.006
Од 30-60 дена	8.687.535	8.690.428
Од 61-120 дена	12.181.799	11.768.294
Од 121-270 дена	12.229.177	8.175.593
Од 271-365 дена	2.411.081	1.517.010
Над 365 дена	48.143.116	46.229.598
	<u>161.346.451</u>	<u>154.736.944</u>

Побарувања од непосредни работи на осигурување (продолжува)

**ДВИЖЕЊЕ НА ИСПРАВКАТА НА ВРЕДНОСТ НА ПОБАРУВАЊАТА ЗА ПРЕМИЈА,
 РЕГРЕСИТЕ И ОСТАНАТИТЕ ПОБАРУВАЊА**

	<u>Премија</u>	<u>Регреси</u>	<u>Останати</u>	<u>Вкупно</u>
Почетна состојба 01.01.2018	62.678.168	25.970.260	7.405.534	96.053.962
Зголемување на исправката на вредност	5.792.768	6.324.379	-	12.117.147
Намалување на исправката на вредност	(12.477.492)	(545.731)	-	(13.023.223)
Крајна состојба 31.12.2018	55.993.444	31.748.908	7.405.534	95.147.886
Зголемување на исправката на вредност	9.782.007	13.402.084	-	23.184.091
Намалување на исправката на вредност	(5.038.473)	-	-	(5.038.473)
Крајна состојба 31.12.2019	60.736.978	45.150.992	7.405.534	113.293.504

27 ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Побарувања по основ на регрес	50.985.672	48.485.482
Исправка на вредност на побарувања по основ на регрес (белешка 26)	(45.150.992)	(31.748.908)
	5.834.680	16.736.574
Побарувања од НБО за учество во Гарантен фонд	5.516.017	4.674.957
Побарувања по камати од вложувања во обврзници и депозити	8.254.379	7.641.480
Останати побарувања		
Побарувања од вработени	4.349.200	4.075.738
Дадени аванси и други депозити	2.339.523	1.985.960
Други побарувања	4.201.238	4.192.693
	10.889.961	10.254.391
Исправка на вредност на останати побарувања (белешка 26)	(7.405.534)	(7.405.534)
	3.484.427	2.848.857
Вкупно останати побарувања	23.089.503	31.901.868

28 ПАРИЧНИ СРЕДСТВА

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Денарски сметки во банки	28.834.211	9.257.328
Благајна	27.860	67.967
Девизна сметка	74.044	71.668
Останати парични средства	158.933	194.453
Вкупно	<u>29.095.048</u>	<u>9.591.416</u>

29 ОДЛОЖЕНИ ТРОШОЦИ НА СТЕКНУВАЊЕ

	<u>Вкупно</u>
Почетна состојба 01.01.2018	21.927.361
Зголемување за годината (белешка 13.1)	8.428.007
Намалување за годината (белешка 13.1)	(1.086.573)
Крајна состојба 31.12.2018	<u>29.268.795</u>
Зголемување за годината (белешка 13.1)	12.448.965
Намалување за годината (белешка 13.1)	(3.417.261)
Крајна состојба 31.12.2019	<u>38.300.499</u>

Агенцијата за супервизија на осигурувањето усвои измени во повеќе правилници кои го регулираат вреднувањето на билансните ставки во друштвата за осигурување, меѓу кои и измени на Правилникот за контен план на друштвата за осигурување и реосигурување (Сл. весник на РСМ 170/2019). Со измените, поблиску се определува кои ставки се признаваат како трошоци за стекнување, кои потоа соодветно се разграничуваат и се признаваат одложено. Друштвото ќе изврши усогласување на пресметките за разграничување на трошоците за стекнување со новата регулатива, во рамките на пропишаниот рок, најдоцна до 01.01.2021 година, при што се очекува ефектот од ова усогласување во текот на 2020 година да изнесува 4,3 милиони денари помалку признаени одложени трошоци за стекнување.

30 ОСТАНАТИ ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ И ОДЛОЖЕНИ ТРОШОЦИ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Одложени трошоци за попусти	4.912.286	3.381.996
Одложени полиси за животно осигурување	163.892	157.220
Одложени консултантски услуги	-	908.577
Одложени лиценци и други права	127.026	269.161
Одложени останати трошоци	548.791	580.845
Вкупно	<u>5.751.995</u>	<u>5.297.779</u>

31 АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ

	<u>2019</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2018</u>
	Бр. на акции	МКД	Бр. на акции	МКД
Обични акции	52.500	322.963.125	52.500	322.963.125
Вкупно	<u>52.500</u>	<u>322.963.125</u>	<u>52.500</u>	<u>322.963.125</u>

Единствен сопственик на Друштвото е Кроација Осигурување д.д. Загреб. Акционерскиот капитал се состои од издадени и целосно уплатени 52.500 обични акции со номинална вредност од 100 ЕУР или вкупен износ од 322.963.125 денари.

32 СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Кроација Осигурување д.д. Загреб	49.188.480	49.196.000
Кроација Осигурување АД - Друштво за животно осигурување	15.373.150	-
Вкупно субординирани обврски	<u>64.561.630</u>	<u>49.196.000</u>

На 31.10.2016 година од страна на Кроација Осигурување д.д. Загреб е одобрен и исплатен субординиран заем со цел да се подобри капиталната адекватност и развојот на Друштвото. Субординираниот заем претпоставува во случај на стечај или на ликвидација на друштвото за осигурување, овие обврски ќе бидат исплатени пред измирување на обврските спрема акционерите на друштвото за осигурување и носителите на хартии од вредност со неопределен рок на доспевање, но по измирување на обврските спрема останатите доверители.

Субординираните обврски се на износ од 800.000 ЕУР со еднократно доспевање на истекот на кредитот во рок од 5 години и со каматна стапка од 8,20% годишно. На 26.11.2019 година склучен е Анекс кон Договорот за субординиран заем со Кроација Осигурување д.д. Загреб, со кој се продолжува рокот на користење на заемот до 01.11.2026 година.

На 26.12.2019 година склучен е Договор за субординиран заем со Кроација осигурување АД - Друштво за осигурување на живот Скопје со кој Кроација осигурување АД - Друштво за осигурување на живот Скопје како заемодавач и одобрува на Кроација Осигурување АД Друштво за неживотно осигурување заем во износ од 15.373.150,00 мкд, со еднократно доспевање во рок од 6 години и со каматна стапка од 8,20% годишно.

33 БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Резерви за преносни премии	219.491.048	206.327.436
Резерви за настанати и пријавени штети РБНС	145.880.186	106.005.767
Резерви за настанати и непријавени штети ИБНР	102.755.514	85.336.334
Резерви за трошоци	5.442.279	3.832.113
Резерви за бонуси и попусти	<u>269.999</u>	<u>269.999</u>
Вкупно бруто технички резерви	473.839.026	401.771.649
Дел за рео во резервата за преносни премии	(4.762.140)	(4.993.227)
Дел за рео во резервата за штети	<u>(17.989.184)</u>	<u>(10.478.609)</u>
Вкупно нето технички резерви	<u>451.087.702</u>	<u>386.299.813</u>

РЕЗЕРВИ ЗА ПРЕНОСНИ ПРЕМИИ

	<u>2018</u>	<u>движење на резерва 2019</u>	<u>2019</u>
Незгода	16.336.152	5.697.406	22.033.558
Каско	25.404.897	614.931	26.019.828
Имотни осигурувања	7.353.211	(879.294)	6.473.917
Пожар	16.209.946	8.439.918	24.649.864
Автоодговорност	135.722.658	(4.376.418)	131.346.240
Патничко осигурување	3.993.146	2.939.219	6.932.365
Транспорт	215.900	12.647	228.547
Општа одговорност	1.042.081	741.041	1.783.122
Останати	49.445	(25.838)	23.607
Вкупно	<u>206.327.436</u>	<u>13.163.612</u>	<u>219.491.048</u>

РЕЗЕРВИ ЗА НАСТАНАТИ И ПРИЈАВЕНИ ШТЕТИ (РБНС)

	<u>2018</u>	<u>намалување</u>	<u>зголемување</u>	<u>2019</u>
Незгода	4.913.607	24.346.784	24.772.495	5.339.318
Каско	9.489.811	34.698.681	43.015.786	17.806.916
Имотни осигурувања	1.699.659	8.171.413	7.957.860	1.486.106
Пожар	478.189	4.148.282	3.916.604	246.511
Автоодговорност	87.575.864	155.882.757	187.107.621	118.800.728
Патничко осигурување	1.268.637	5.325.275	4.632.794	576.156
Транспорт	580.000	200.492	492	380.000
Општа одговорност	<u>-</u>	<u>131.769</u>	<u>1.376.220</u>	<u>1.244.451</u>
Вкупно	<u>106.005.767</u>	<u>232.905.453</u>	<u>272.779.872</u>	<u>145.880.186</u>

Бруто технички резерви (продолжува)

РЕЗЕРВИ ЗА НАСТАНАТИ И НЕПРИЈАВЕНИ ШТЕТИ (ИБНР)

	<u>2018</u>	<u>намалување</u>	<u>зголемување</u>	<u>2019</u>
Незгода	6.398.394	908.554	2.536.808	8.026.648
Каско	3.186.101	1.148.419	2.790.384	4.828.066
Имотни осигурувања	1.553.461	992.464	896.305	1.457.302
Пожар	152.808	639.857	816.729	329.680
Автоодговорност	73.306.236	3.672.204	17.663.888	87.297.920
Патничко осигурување	632.375	541.161	561.317	652.531
Општа одговорност	106.959	63.880	120.288	163.367
Вкупно	<u>85.336.334</u>	<u>7.966.539</u>	<u>25.385.719</u>	<u>102.755.514</u>

34 ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Обврски кон добавувачи	2.682.538	694.316
Обврски спрема НБО	1.094.404	433.664
Обврски за провизија за застапување	3.764.346	1.700.582
Обврски за противпожарен придонес и безбедност	3.876.411	3.287.234
Финансиски обврски	-	261.869
Обврски по основ бруто плати	175.580	7.407.470
Останати обврски	3.688.748	2.553.007
Вкупно	<u>15.282.027</u>	<u>16.338.142</u>

35 ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Пресметана камата - заеми	4.039.674	4.034.073
Пресметани трошоци - брокеража	909.680	2.506.539
Пресметани трошоци - рео	360.575	173.222
Пресметани трошоци - останато	889.514	106.884
Вкупно	<u>6.199.443</u>	<u>6.820.718</u>

36 ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ

а) судски спорови

Друштвото се јавува како тужена страна во поголем број на предмети од страна на физички и правни лица во вкупен износ од 247.158.808 денари (2018: 210.078 илјади денари) по основ на надомест на штета. Овој износ го претставува тужбеното барање на осигурениците. Според проценката на Друштвото најголем дел од овие предмети имаат основа и се очекува да се исплати одредена сума, при што Друштвото има резервирано износ од 71.021.861 денари (2018: 46.360 илјади денари). Раководството направило проценка врз основа на правен совет од страна на правните соработници и врз база на тековно и минато искуство, а финалниот исход може да разликува.

Друштвото има судски спорови надвор од судски спорови по основ на штета во кои се јавува како тужена страна во износ од 4.812.381 денари (2018: 6.600 илјади денари). За овие спорови не се издвоени резервации бидејќи Друштвото очекува да се решат во негова корист.

б) гаранции на други

Со состојба на 31 декември 2019, Друштвото има искористено банкарски гаранции во износ од 189 илјади денари дадени за учество на тендери (2018: нема).

в) хипотеки

Друштвото нема хипотеки или залог на свој имот за обезбедување на обврски.

37 ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ

Друштвото во текот на своето работење е поврзано со својот акционер, неговите поврзани друштва, како и со членовите на Одборот на Директори како клучен менаџерски персонал на Друштвото.

Трансакциите со овие поврзани субјекти се како што следи:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
<i>Кроација осигурање дд, Загреб</i>		
Субординиран заем	49.188.480	49.196.000
Трошоци за камата за субординиран заем	4.022.406	4.034.073
Пресметана камата	4.022.406	4.034.073
Добавувачи во странство	29.711	29.700
Трошоци за ликвидирани штети	-	-
Останати трошоци	420.068	408.306
Премија предадена во реосигурување	32.599.756	28.157.533
Промена на резерва на преносни премии	201.432	832.631
Провизија од реосигурување	2.593.679	1.969.564
Обврски за реосигурување	3.621.760	4.080.992
Резерви за преносна премија	4.533.878	4.332.446
Резерви за настанати штети-реосигурување	17.647.184	9.301.197
Бруто исплатени штети	6.484.141	1.474.981
Побарувања за штети во рео	190.912	504.097
Промена на резерви за настанати штети-реосигурување	7.168.575	9.083.397
Останати приходи УГ	-	134.704

Трансакции со поврзани страни (продолжува)

	2019	2018
<i>Кроација Осигурување - Живот</i>		
Субординиран заем	15.373.157	-
Трошоци за камата за субординиран заем	17.268	-
Пресметана камата	17.268	-
Бруто полисирана премија	283.215	247.987
Попусти	14.711	15.253
Промена на резерва на преносни премии	14.146	13.445
Резерви за преносни премии	142.431	112.840
Однапред платени трошоци - осигурување	163.892	157.220
Трошоци за осигурување на менаџмент	172.119	171.145
Побарувања по основ на премија	24.529	16.053
Останати побарувања	67.034	-
Добавувачи	74.968	-
Останати приходи	-	70.000
<i>Милениум осигурување, Београд</i>		
Трошоци за ликвидирани штети	97.347	49.302
Расходи за надомести менаџментот и на членови на Одбор на Директори	15.669.732	20.863.691

Побарувањата и обврските за реосигурување претставуваат побарувања и обврски спрема реосигурувачот Кроација Осигурање дд, Загреб.

Со поврзаното друштво Кроациа осигурување Друштво за осигурување на живот АД Скопје има трансакции во врска со полиси за животно и неживотно осигурување како и субординиран заем.

Со поврзаното друштво Миленијум Београд има трансакции во врска со обработка на услужни штети.

38 УСОГЛАСЕНОСТ СО ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

На 31 декември 2019 година, Друштвото ги исполнува барањата на Законот за супервизија на осигурување во врска со покривање на маргина на солвентност, пропишаните лимити за вложувањата на капиталот утврден во согласност со Законот за супервизија на осигурување како и средствата кои ги покриваат техничките резерви.

На 31 декември 2019 година, Друштвото има вложувања од капиталот во износ од 44.748.178 денари кои преставуваат 23,5% од капиталот. Нема ограничувања на лимит на овие вложувања. Друштвото редовно го известува регулаторот - Агенцијата за супервизија на осигурувањето („АСО“) преку кварталните извешати за овие вложувања и досега нема добиено мерка или препорака за усогласување. На 31 декември 2018 година, Друштвото ги исполнува барањата на Законот за супервизија на осигурување во врска со покривање на маргина на солвентност, пропишаните лимити за вложувањата на капиталот утврден во согласност со Законот за супервизија на осигурување како и средствата кои ги покриваат техничките резерви. На 31 декември 2018 година, Друштвото е усогласено за видот и обемот на вложувањата во технички резерви и капитал согласно утврдените и дозволени законски лимити на Агенцијата за Супервизија на осигурувањето. Друштвото редовно го известува регулаторот - Агенцијата за супервизија на осигурувањето („АСО“) преку кварталните извешати за овие вложувања и досега нема добиено мерка или препорака за усогласување.

39 НАСТАНИ ПО ДАТУМОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

1. Во текот на месеците февруари и март 2020 година, Европа беше погодена од пандемија на вирусот КОВИД-19 кој ја зафати и територијата на Република Северна Македонија. Владата на Република Северна Македонија, како и речиси сите влади во Европа прогласи вонредна состојба на 18 март 2020 година со цел да се искористат сите расположливи ресурси за спречување на пандемијата. Со мерките кои се преземаат на територијата на Европа и Република Северна Македонија, се ограничуваат движењето на населението и трговијата. Овие ограничувања се очекува да имаат значајно влијание врз одредени сектори во економијата, кое непосредно ќе се одрази и на работењето на осигурителниот сектор во 2020 година. Во исчекување на нови поконкретни мерки од страна на Владата на Република Северна Македонија и Агенцијата за супервизија на Осигурување, Друштвото се уште не може со разумна сигурност материјално да го квантифицира влијанието на кризата. На датумот на одобрување на овие финансиски извештаи, Друштвото располага со резерви, технички и капитални. Друштвото во исто време презема чекори, за да ги амортизира претстојните влијанија предизвикани од пандемијата и да обезбеди непречено оперативно работење, со внимателно планирање на својата ликвидност на дневна основа како и прилагодување на ново настанатите услови во домашната и светската економија. Раководството на Друштвото смета дека појавата на КОВИД-19 е некорективен настан по периодот на известување.

Настани по датумот на извествање (продолжува)

2. На одржаното Собрание на акционери, на 16.03.2020 година, донесена е Одлука за зголемување на основната главнина на Кроација Осигурување АД Друштво за неживотно осигурување Скопје, со парични влогови, преку издавање на трета емисија на обични акции по пат на приватна понуда за институционален инвеститор. Аксиите кои се издаваат се обични акции со право на глас. Вкупниот број на акции што се издаваат од третата емисија изнесува 12.000 акции со номинална вредност од 100 евра по акција, односно вкупна номинална вредност на емисијата 1.200.000 евра во денари. Основната главнина се зголемува за износ од 1.200.000 евра и по извршеното зголемување истата ќе изнесува 6.450.000 евра, а вкупниот број на акции по акционерска книга ќе изнесува 64.500 акции. Приватната понуда на хартиите од вредност е наменета за институционален инвеститор - CROATIA osiguranje d.d. Загреб, Vatroslava Jagica 33, ЕМБС 080051022. Поднесено е Барање за одобрување на новата емисија на акции до Комисијата за хартии од вредност, кое беше одобрено на 24.03.2020 година. На 30.03.2020 година од страна на матичното друштво уплатен е износот за докапитализација.
3. Докапитализацијата на Друштвото беше планирана и пред појавата на пандемијата на вирусот КОВИД-19 и на здравствената криза која следуваше. Реализацијата на докапитализацијата и во оваа тешка ситуација, ја потврдува детерминираноста на матичната компанија кон поддршка на развојот на Друштвото на пазарот на осигурување во Македонија и во сегашните отежнати услови за работење.

По 31 декември 2019 година - датумот на известување, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, нема значајни настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак останати настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиските извештаи.